

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

DE SOCKERSJUKAS TIDSKRIFT

SWEDISH DIABETIC JOURNAL

INNEHÅLL

RUDEBECK:

Jultian

*

ALPERT:

Diabetiker är goda
arbetare

*

ENGLESON:

Patient — läkare
Redogörelse för 'Bz 55'

*

Juniorspalten

*

NYCANDER:

När insulinet fryser

*

FAGERBERG:

Hällungens sommar-
koloni

*

Föreningsnytt
m. m.

Omslagsbilden : G. Hansson

Lösnummer 1:25

RIKSFÖRBUNDET FÖR SOCKERSJUKA

Kansli Greymagnigatan 6, Stockholm Ö

Tel. 63 30 25 - 61 39 49. Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande: Tandläkare Sven Sahlberg, Loftstigen 8, Lidingö, telefon 65 40 49
Kassaförvaltare och sekreterare: Revisor Alexis Åsbrink, Abrahamsbergsvägen 19, Bromma, telefon Stockholm 26 40 24
Ombudsman och redaktör: Hans Malmberg, RfS kansli, Grev Magnigatan 6, Stockholm Ö, telefon 63 30 25 - 61 39 49

Riksförbundets tidskrift:

Redaktion och annonsavdelning: Grev Magnigatan 6, Stockholm Ö, tel. 61 39 49.
Postgiro 50 07 75

Medicinsk medarbetare: Doc., med. dr Gunnar Engleson, Allhelgona Kyrkog. 10, Lund
Redaktionskommitté: Engleson, Malmberg och Gunnel Rathsmän

Prenumerationspris 1956: Helår 6 nummer kr. 7:— (beloppet inbetalas å postgiro 50 07 75). Lösnummer kr. 1: 25.

Utgivningstider: 20 februari, 20 april, 20 juni, 20 augusti, 20 oktober, 20 december

-
- TRE BILAGOR: 1. Inbetalningskort för DIABETES 1956.
2. Inbetalningskort för JULTIAN.
3. Folder om SONJA-BOKHYLLAN.
-

*Vårt förbundsorgan är vad vi
gemensamt gör det till*

Ett successivt ökat intresse för DIABETES kan avläsas i stigande upplagesiffror, läkarrådets och läkarkårens värdefulla medverkan, tidskriftens användande som »uppslagsbok» i diabetesfrågor, vidgade internationella kontakter och sist men icke minst läsekretnens medarbetarskap i form av artiklar, föreningsnotiser, uppslag och kommentarer.

Ja, låt oss fastställa att vårt förbundsorgan är och förblir vad vi *gemensamt* gör det till. Ingen redaktion av det slag varom här är fråga har någonsin förmått att hålla en levande kontakt med sin läsekretn om den icke varit djupt förankrad i individens och kollektivets sociala ekonomiska och kulturella intressegemenskap. Förenade vi stå men söndrade vi falla.

Med dessa ord övertar undertecknad planenligt redaktörskapet för DIABETES och gläder sig åt att kunna bygga vidare på den goda grund som lagts av min företrädare.

Hans Malmberg

DIABETES • *De sockersjukas tidskrift*

Årgång 5

Nr 6 · 1955

Utgiven av RIKSFÖRBUNDET FÖR SOCKERSJUKA

Redaktör och ansvarig utgivare: HANS MALMBERG

Postgiro 50 07 75 • Utgivnings- och tryckort: Katrineholm

JULTIAN

Docent *Johan Rudebecks* maning
till den svenska allmänheten:

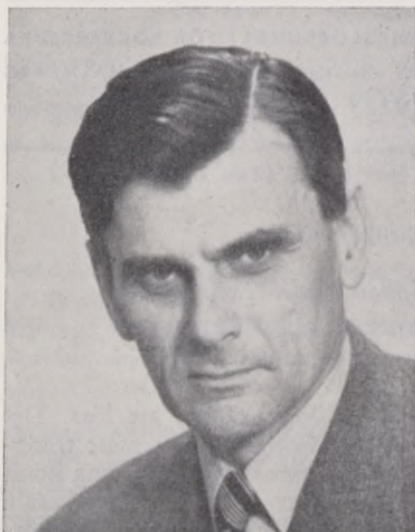
»Vid riksstämman 1954 beslöt Riksförbundet för Sockersjuka (RfS) att inrätta ett läkarråd, och i december samma år konstituerades detta. Rådet består av 8 medlemmar, vilka tillsammans representerar en ganska allsidig sakkunskap såväl inom vetenskaplig forskning på sockersjukans område som inom praktisk sjukvårdsverksamhet i invärtes medicin och barnsjukdomar. Enligt sina stadgar skall rådet i första hand tjänstgöra såsom en rådgivande instans för RfS. En av dess viktigaste uppgifter är att granska inkomna ansökningar om anslag ur RfS:s fonder för vetenskaplig forskning samt upprätta förslag till utdelning av anslagen. Under innevarande år har RfS lämnat icke mindre än 10.000 kr till diabetesforskning, vilka i enlighet med läkarrådets förslag fördelats på bidrag åt fyra olika håll.

Trots många framsteg, varav insulinets tillkomst 1921 alltjämt är det viktigaste, återstår för diabetesforskningen ännu en mång-

fald olika problem att lösa. Det ur praktisk synpunkt mest trängande av dessa är de s. k. sena komplikationerna till sockersjukan, d. v. s. de förändringar i blodkärlen, som med tiden uppträder hos åtskilliga diabetiker, om ock i varierande grad, och som i sin tur ger upphov till skador i skilda organ och kroppsdelar, särskilt ögon, njurar, hjärta och nedre extremiteter.

Det är med glädje och beundran man bevittnar RfS:s energiska arbete för att anskaffa medel till dessa forskningar, vilkas resultat med tiden skall komma alla sockersjuka till godo. Eftersom sockersjukan är en så vanlig åkomma, är dess bekämpande förvisso också ett samhällsintresse, alltså ett intresse för oss alla. De sockersjukas jultia är en av källorna till RfS:s forskningsfond. Som ordförande i läkarrådet vill jag därför livligt anbefalla den till allmänhetens välvilja. Den går under betryggande kontroll till ett behjärtansvärt ändamål.»

LR:s ÅRSKONFERENS

Läkarrådets ordförande, docent
Johan Rudebeck

RIKSFÖRBUNDETS FÖR SOCKERSJUKA LÄKARRÅD höll den 3 december årskonferens under ordförandeskap av docent Johan Rudebeck, Örnsköldsvik. Bland de närvarande märktes docenterna Gunnar Engleson, Lund, Jakob Möllerström, Stockholm, Bertil Schersten, Karlskrona, och Rolf Luft, Stockholm, samt dr Yngve Larsson, Stockholm, och dr Sven-Erik Fagerberg, Göteborg. Som representant för förbundet närvarar tandläkare Sven Sahlberg, revisor Alexis Åsbrink och ombudsman Hans Malmberg.

En rad av för landets diabetiker viktiga frågor behandlades. Vikten av en intensifierad forskning underströks. Man beslöt rekommendera förbundets insamling för vetenskaplig forskning och för information.

Vi återkommer med utförligare referat i nästa nummer.

Sveriges alla apotek deltar i jultieaktionen. - Kampanjen stöds av Sveriges Farmaceutförbund och Apoteksteknikerförbundet.

Det har blivit något av en tradition att RfS genom såväl sina 54 lokalföreningar som landets alla apotek riktar en maning till de sockersjuka och deras familjer att stödja förbundets fond för vetenskaplig forskning och information.

Då antalet sockersjuka i Sverige ökat till över 60.000 personer och därmed är den fjärde av folksjukdomarna i storleksordning, har RfS funnit anledning att i sin vädjan inkludera hela den svenska allmänheten. Apotekarsocieteten har, som alltid, ställt sig välvillig till aktionen och låtit oss använda sitt adressregister.

Apotekspersonalen har genom sina organisationer, Sveriges Farmaceutförbund och Apoteksteknikerförbundet, instämt i insamlingens syfte och kommer att göra på vad den ankommer att jultiekorten skall få god åtgång. På alla apotek landet runt lyser nu RfS' färgglada affisch »Glöm inte jultian» emot en. Aktionen har förutom TT-meddelandet från Läkarrådssammanträdet stötts av RfS' kansli utsända rundartiklar. Med glädje kan också konstateras den livaktighet varmed föreningsstyrelserna såväl som de enskilda medlemmarna går in för kampanjen.

Tydligt är att det inte är bara den egna tian man vill släppa till utan också tid och krafter för att utvidga insamlingen utom den egentliga vänskapskretsen till andra enskilda, föreningar, församlingar och arbetsplatser m. fl.

Det behöver väl inte utsägas att redaktionen redan betraktar det girokort som bifogats tidningen som ett värdepapper. Att utan dröjsmål sända in Din jultia är Ditt bästa svar på läkarmaningen om intensifierad penninginsamling för angelägena forskningsmål.

Hans Malmberg

ORDFÖRANDESKIFTE

Till ordförande i Riksförbundet sedan aktuarie Curt Arnewi avsagt sig uppdraget har utsetts förutvarande vice ordföranden, Tandläkare **SVEN SAHLBERG**

Då jag på grund av hälsoskäl sett mig nödsakad att avsäga mig ordförandeskapet och övriga uppdrag inom riksförbundet får jag vid min avgång rikta ett varmt tack till ledamöter i läkarråd, förbundsstyrelse och lokalföreningarnas styrelser, till mina danska och norska vänner inom föreningsrörelsen och till alla — sockersjuka eller icke — som jag under de gångna fem åren kommit i beröring med för det stöd och förtroende, som jag fått åtnjuta, samt för den vänlighet och hjälpsamhet, som alltid kommit mig till del. Jag önskar förbundet lycka och framgång i sitt arbete att tillvarata de sockersjukas olika intressen i samhället.

Sundbyberg i december 1955.

Curt Arnewi

HÄROVANFÖR ser du bilden av en känd gestalt i vår krets, aktuarie och jur. kand. *Curt Arnewi*. Från förbundsstyrelsens riksmöten, från sammanträden i riksförbundets olika lokalavdelningar landet runt, från debatter och möten i skilda sammanhang och inte minst från denna tidnings spalter känner du honom!

I fem år har vännen *Curt* stått vid rodret och fört skutan genom bränningarna. Ty det är visst och sant, att seglatsen inte alltid gått för förlig vind. Men *Curt* har

städse haft målet i sikte och med envis och orubblig kraft har han fört diabetikernas talan. Han har i hög grad själv hjälpt till att bygga upp vår organisation. När han nu på grund av ohälsa lämnar fästet, bör det betonas, att *Curt* även till väsentlig del hjälpt till att kröna det med ett fast kansli och i spetsen för detta en heltidsanställd ombudsman.

Men det yttre verket ger ej ensamt bilden av vännen *Curt*. *Taine* har en gång sagt: »Varje individ uppsuger sitt väsen ur en at-

mosfär för att själv utstråla en ny atmosfär.» Från mötena i förbundsstyrelsen och arbetsutskottet har etsat sig framförallt minnet av den stora och äkta lidelse, som Curt i alla sammanhang var besatt av, och den i debatterna framskymtande odelade idealism, som aldrig var orealistisk eller sentimental.

Hemma i Sundbyberg hade han full telefonmottagning efter sitt ordinarie arbetes slut. Den varma rösten mötte då den spörjande, som fick klara besked, och den orolige, som han nästan alltid kunde lugna. Korrespondensen växte, ty Curt var alltid mån att personligen och omgående svara på breven han fick. En sällsynt företeelse i vår tid. Han var med andra ord som en »far» för de sockersjuka. Och detta därför, att Curt med alla sinnen och tankar ständigt hängde fast vid en enda stor

och ädel strävan: Att söka göra vägen lättare att gå för de sockersjuka. Därför tror vi oss se hans hittills redovisade arbete för de sockersjuka som ett utslag av en varmt pulserande vilja med forsens sätt att skumma och fradgas men också virvla och dansa.

Om det tillåtes mig räcka ett personligt tack gör jag det helst med en strof av Anders Österling:

*O att vi kunde bevara de rena
ögon som skapa en renare värld
O att förtroendets heliga oskuld
dröjde som vårdagg
över vår färd!*

Ärliga äro dina ögon, rent ditt uppsåt. Du kommer säkert att följa oss med välvilja i vårt fortsatta arbete för de sockersjuka, och detta är gott att veta.

Tack Curt!

Lars Strandell

Nytt insamlingsrekord

4.500 kr. i intäkter på pappersinsamlingen för oktober

RfS' pappersinsamling gav hela 4.500 kronor för oktober 1955 varmed nytt insamlingsrekord slagits. Resultatet fåses mot bakgrunden av en intensifiering av insamlingen från entreprenörsfirmans sida stödd av en av RfS' kansli igångsatt informationskampanj i pressen.

FRIVILLIGA MEDARBETARE TILL FÖRBUNDSKANSLIET

Riksförbundets kansli behöver ytterligare frivilliga medarbetare för maskinskrivning, duplicering, adressering, uppklistring av tidningsurklipp o. a. kontorsgöromål.

Ombudsmannen är tacksam för svar till Grev Magnigatan 6, Stockholm Ö, tel. 63 30 25 eller 61 39 49.

HÄLSNING TILL FÖRBUNDSKAMRATER

Tack för gott samarbete under det gångna året!

GOD JUL och ett framgångsrikt, gott nytt år önskar

AU, RfS' kansli och Diabetes' redaktion

RfS' kansli till medlemmarnas och allmänhetens tjänst

Här två nytagna bilder från vårt förbundskansli. Överst ombudsmannen handläggande ett anställningsärende. Därunder fru Grankvist demonstrerande diabetikerlivsmedel.

Diabetiker är goda arbetare

Av Louis K. Alpert, M. D., ordförande i Kommittén för upptäckande och uppfostrande av diabetiker — American Diabetes Association

INOM HANDELN och industrin i hela USA anser man att en person med sockersjuka är en lika god arbetare som någon annan — förutsatt att han håller sin sjukdom under rätt medicinsk kontroll.

Personalchefen vid ett stort transportbolag, t. ex., rapporterade nyligen att 33 diabetiker anställda vid bolaget var, under en kontrollerad tid av nio månader, borta på grund av sjukdom i medeltal samma antal dagar som icke-diabetikern, och att deras frånvaro på grund av andra orsaker än sjukdom var väsentligt mindre än deras icke-diabetiska kamraters. Detta bolag tillåter personer, vilkas diabetes är i ett jämförelsevis lindrigt stadium, att arbeta som bussförare, och någon väsentlig skillnad i antalet olycksfall mellan sockersjuka och icke sockersjuka förare kunde inte märkas.

Diabetikers rätt till arbetsanställning är ett av de mål som uppställs i årsredogörelsen för Diabetesveckan (13—19 november i år). I en bulletin med rubriken »De sockersjukas anställning» sammanfattar American Diabetes Association en rapport av Kommittén för arbetsanställning med dessa ord:

Fullgott dagsverke

Det är Amerikanska diabetesföreningens åsikt att sockersjuka är väl värda att anställas. De får ej sättas i klass med oantagbara arbetssökande, ty de är i stånd att utföra ett fullgott dagsverke trots sin sjukdom.

Kommitténs rapport återger konsultation med verksläkare, personalchefer och arbetarorganisationer samt diskussioner

och konferenser mellan dess medlemmar. Såsom resultat har man för anställande av diabetiker uppställt en del önskvärda fordringar som är vetenskapligt sunda och ägnade att tjäna både arbetsgivarnas och de platssökande diabetikernas intressen. (Se här artikeln »Till frågan om de sockersjukas anställning», DIABETES nr 5/55.)

Betydelsen av detta är uppenbar med hänsyn till det faktum att det i USA finns över en miljon diabetiker, och dessutom — såsom varje undersökning ger vid handen — ytterligare en miljon som har en ännu icke upptäckt sockersjuka.

Årliga massundersökningar

Att finna dessa okända diabetiker och hjälpa dem till den medicinska vård de är i behov av är målet för den årligen återkommande aktion för upptäckande av diabetes som utgör ett väsentligt drag i Diabetesföreningens program. Möjligheter till massundersökningar för detta ändamål erbjudes i otaliga samhällen över hela landet under Diabetesveckan, och många företag inom handel och industri låter sin personal genomgå sådana undersökningar.

Det kan kanske vara till hjälp att räkna upp några av de vanligaste symptomen på diabetes. De är: stark törst, konstant hunger, behov av att kasta vatten ofta, viktninskning, en intensiv klåda, trötthet, försämrad syn och svårighet att läka sår och skråmor. Det finns dock människor som har diabetes utan några symtom.

Oftast angriper sjukdomen människor som väger för mycket, är över 40 år, el-

ler släktingar till diabetiker. För en kvinna över 40 år är chanserna att få diabetes omkring en tredjedel högre än för en man.

Effektivt arbete

Diabetes kan dock angripa varje människa och varje ålder.

När sjukdomen är diagnostiserad och får sin rätta skötsel, kan dock en diabetiker leva ett normalt liv och arbeta effektivt i nästan varje yrke han är utbildad till. Med andra ord, det finns inget samband mellan hans egenskap att vara diabetiker och hans förmåga att utföra sitt arbete.

Men detta förutsätter att särskild vikt lägges vid orden att sjukdomen skall få sin rätta skötsel och vara under kontroll, såsom betonas i American Diabetes Association's kommittérapport om anställningsförhållanden.

Tre punktskontroll

Den nödvändiga kontrollen utövas först och främst av diabetikern själv genom att iaktta de regler som hans läkare föreskrivit för att passa hans individuella fall. De omfattar tre huvudpunkter: 1) Omsorgsfull diet, med strängt begränsad och regelbunden konsumtion av bröd och potatis, inget socker; 2) mycket kroppsrörelse; och 3) i det största antalet av fallen regelbundna insulininjektioner.

För att förstå dessa kontrollåtgärder är det nödvändigt att veta vad diabetes är. Det är en oförmåga hos organismen att utsöndra en tillräcklig mängd av det hormon som normalt sätter kroppen i stånd att omvandla stärkelse och socker i energi. Denna oförmåga är den enda skillnaden mellan diabetikern och icke-diabetikern. Ovannämnda åtgärder har till uppgift att sätta kroppen i stånd att fungera som den skall trots denna brist.

Att minska på sötsaker, bröd och potatis är uppenbarligen det första steget för feta personer. Ju mindre man väger, dess lättare kan kroppens egen insulinproduktion räcka till för behovet.

(Övers:s anm.) I ett stort antal lindriga fall är inskränkt diet och motion tillräckliga för att hjälpa kroppen att tillgodogöra sig kolhydraterna, utan att man måste tillgripa insulin.

Insulin, som man får från bukspottkörteln från djur, är i huvudsak samma substans som den mänskliga kroppen producerar, d. v. s. det hormon som är otillräckligt hos diabetikern.

En väl inställd diabetiker är en lika god arbetskraft som en icke-diabetiker

När den av läkaren avpassade insulinmängden regelbundet sprutas in och övriga föreskrifter iakttages, är diabetikern lika frisk som andra. Det är därför som man måste säga att *en väl inställd diabetiker är en lika god arbetskraft som en icke-diabetiker*.

Kommitténs rapport om diabetikerns anställningsförhållanden fortsätter:

»När det säges att en diabetiker är en god arbetare, menar man en väl inställd diabetiker, som lever regelbundet och ständigt står under läkar kontroll. Sådana människor har visat sig fullt acceptabla såsom arbetare, vilket hundratals bolag intygar, som anställt sådana diabetiker. Ja, de blir ofta speciellt dugliga, vilken ställning de än innehar, då de är självdisciplinerade och välbalanserade personer.»

Översatt av Karin Werner

— Vad du ser sur ut!

— Ja — jag har specialiserat mig på filmjolk.

LÄKAREN HAR ORDET

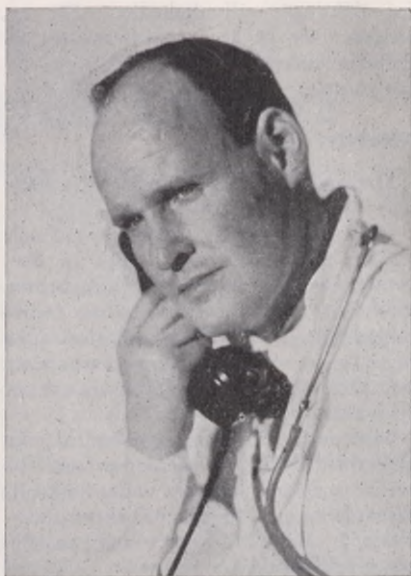
Under den här rubriken behandlar sekreteraren i förbundets läkarråd, docenten i pediatrik vid Lunds universitet, med. dr *Gunnar Engleson*, en del för de sockersjuka aktuella, medicinska frågor.

Förhållandet patient - läkare vid diabetesbehandlingen

Som jag tidigare i mina artiklar framhållit äro de åsikter, vilka komma till synes i mina uppsatser på denna spalt, i de allra flesta fall av sådan art, att de företrädas av nästan alla diabetes-specialister, och även om det ibland är så, att dessa åsikter mer eller mindre äro att betrakta såsom uttryck för min egen högst personliga uppfattning, så delas de i nästan alla fall även av de flesta läkare, som äro engagerade i diabetes-behandling.

För diabetessjukdomen gäller, som jag i tidigare diabetesnummer varit angelägen framhålla, givetvis samma förhållanden som för alla andra sjukdomstillstånd, nämligen att en läkare i en viss fråga kan ha en, och en annan läkare en annan uppfattning, utan att man med absolut säkerhet kan säga att den ene har rätt och den andre fel.

Vad jag med detta ville ha sagt, är, att om jag ger uttryck för en viss åsikt i mina artiklar, det helt klart inte finns någon som helst anledning för den diabetessjuka att uppmana sin läkare att pröva eller följa dessa råd. *Det är självfallet fullkomligt solklart att diabetikern själv icke på egen hand skall laborera med sin sjukdom.* Och med detta skulle

jag vilja inleda det, som jag skall beröra i detta nummer. I mina tidigare artiklar har jag i allmänhet behandlat generella diabetesproblem med mera enhetliga och allmänt vedertagna behandlingsprinciper, men i följande nummer kommer diskussionen måhända ofta in på diabetesfrågor, om vilkas handhavande det råder olika åsikter, vilket är anledningen till mitt påpekande.

En av de viktigaste principerna vid all diabetesbehandling är det orubbede förtroendet mellan den sockersjuka och hans läkare. Detta innebär, att diabetikern bör hålla sig till den läkare, som finnes inom hans hemort, vilken antingen kan vara en sjukhusläkare på hemortslasarettet (jag går i detta sammanhang ej in på vilket hemortslasarett, men i allmänhet äro diabeteskontrollerna förlagda till de medicinska avdelningarna), en privatläkare eller ev. någon annan läkare, och ej resa från den ene till den andre.

Det råder nog ingen tvekan om, att det är bäst om man försöker få samma läkare vid de olika diabeteskontrollerna,

vilket emellertid ej alltid är möjligt. Under alla förhållanden bör man alltid följa de givna ordinationerna, och omtala för sin läkare t. ex. om man har svårigheter att hålla dieten på någon särskild punkt, eller om man märkt avvikelser från det normala diabetesläget, trots att ordinationerna följts. Det kan inte nog framhållas, hur betydelsefullt det är, att diabetikern har förtroende för sin läkare. En läkare med erfarenhet lär sig snart att förstå, om patienten följer hans ordinationer och känner ofta intuitivt, om den sjuke har förtroende för honom. Och det är självklart, att en läkare går in för en behandling i ett sådant fall med avsevärt större intresse och personligt engagemang än om han vet, att hans patient gör litet som denne själv vill. Av denna anledning är just själva förtroendet mellan den diabetes-sjuka och hans läkare en av de allra viktigaste grunderna för en framgångsrik diabetesterapi.

En redogörelse för »Bz 55»

Sedan föregående nummer gick i press har vi i landets olika tidningar fått läsa om det »nya medlet mot sockersjuka». I »Pressklipp»-avdelningen fanns visserligen en uppgift om medlet, men då jag ej visste, att preparatet skulle behandlas så snart i Diabetes, meddelade jag ej redaktionen, om hur det låg till med detta preparat, då jag själv ej vid detta tillfälle blivit tillfrågad eller ombedd redogöra för det för tidningens läsare.

Det är kanske — och detta är självfallet lätt förklarligt med tanke på de sensationsrubriker, som vissa tidningar använde — många diabetiker, som äro nyfikna och som gått i spänd förväntan över preparatet, och trots att det innerburit något som kunde användas i deras speciella fall. På vissa håll stod det uttryckligen att upptäckten kunde jämföras med insulinupptäckten, och det gör ju onekligen ett visst intryck på en diabetiker.

Tyvärn måste jag till alla dessa dia-

betikers ledsnad säga, att detta läkemedel inte är något som kan användas mot diabetes annat än i ett ytterst litet antal fall, och mera därom längre fram. På alla dessa många spaltmetrar i tidningarna kan med fördel tillämpas Horatius' ord: »Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus», d. v. s. »Bergen födde en mus».

Hur mycket är då sant om detta nya preparat?

Medlet är ett sulfonamidliknande ämne, vars arbetsnamn på läkemedelsfabriken varit »Bz 55», som har blodsockersänkande egenskaper. Det är riktigt att det kan tillföras i form av tabletter, som kunna sväljas, något som på läkarspråk kallas för att medlet tillföres peroralt (efter latinets *per* = genom och *os*-genitiv *oris* = mun). »Bz 55» har ingående prövats av prof. Bertram i Hamburg, som är en mycket känd diabetesforskare inte bara i Tyskland, där han hör till de allra främsta, utan även i internationella diabeteskretsar. På diabeteskongressen i Cambridge i somras träffade jag prof. Bertram, och han nämnde ingenting då om sina rön vare sig till mig eller någon annan jag talat med, trots att han hade hållit på i mer än ett år med denna behandling. Jag nämner detta endast för att läsaren skall förstå vilken inställning som läkarna i allmänhet har till nya preparat. Man vill först vara säker, innan man ens för kolleger på en kongress omtalar något, som kan väcka falska förhoppningar.

Prof. Bertram har också uttryckt sin stora missbelåtenhet med att de tyska tidningarna offentliggjorde dessa hans resultat redan några dagar före det att han och hans medarbetare höll föredrag på en kongress i Bad Homburg i första veckan i oktober, vilken beivrades av ett stort antal specialister på ämnesomfattningssjukdomar, diabetes och liknande sjukdomar.

Den verkan, som »Bz 55» har på blodsockret, sker via en inverkan på alfa-cellerna i bukspottskörteln s. k. öorgan (= de Langerhanska öarna). I detta ö-

organ finns det beta-celler, som producerar insulin, och alfa-celler, som avger ett hormon, kallat glukagon, eller »H.G.-faktor», vars effekt är motsatt insulinets. Insulinet sänker som bekant blodsockret, glukagonet höjer alltså blodets sockerhalt. »Bz 55» inverkar på så sätt, att det förstör alfacellerna, varigenom produktionen av glukagon inhiberas och eventuellt helt upphör.

I de sällsynta fall, där en diabetes kan antagas bero på en ökad funktion av alfa-cellerna, och där alltså insulinproduktionen är mer eller mindre intakt, kan ett preparat såsom »Bz 55» vara av värde, då det ju genom att förstöra alfacellernas hormon, bringar blodsockret till en lägre och rentav normal nivå.

Preparatet icke slutprövat

Prof. Bertram och hans medarbetare framhåller, att de fall av diabetes, som kunna tänkas ifrågakomma för »Bz-terapi», det i första hand endast blir de med en färsk diabetes-sjukdom och bland dessa företrädesvis äldre personer. För alla yngre diabetiker kan det antagas, att »Bz 55» är verkningslöst, i varje fall mot deras diabetes, och detsamma gäller för alla diabetiker, som haft sin sjukdom en längre tid. Då preparatet icke är helt slutprövat, särskilt med tanke på eventuell skadeverkan, beslöt man på den ovannämnda tyska kongressen, att tills vidare föreslå en mera allmän prövning av preparatet, förrän det med säkerhet kunnat konstateras, att det är oskadligt.

Till detta vill jag endast säga, att man redan tidigare känt till ett medel, som förstör alfa-cellerna, nämligen kobolt, men detta ämne kan vara mycket toxiskt, om det användes i för stor dos.

Detta är alltså »sanningen» om »Bz 55», och läsaren ger mig säkert rätt i, att allt detta skrivande i tidningarna, varit »mycket väsen för ingenting». Detta förringar ju på intet sätt värdet av prof. Bertrams undersökningar, vilka ju äro mycket värdefulla, och det är helt naturligt en god sak bara det, att en liten

del diabetiker på detta sätt kunnat hjälpas. Och man kan utan vidare lita på, att prof Bertram inte skulle införa en behandlingsmetod, som skulle innebära en försämring av diabetesjukdomen. Vi måste alltid tänka på, att även om en behandling med ett peroralt verksamt insulin är ett önskemål, så innebär förekomsten av ett medel med så kraftig effekt, att man måste vara oerhört aktsam och försiktig, så att ett dylikt medel ej blir felaktigt använt. »Bz 55» har ju härvidlag den fördelen, att det verkar på alfa-cellerna, och det blir därigenom mindre »farligt», om det skulle bli »felaktigt» använt.

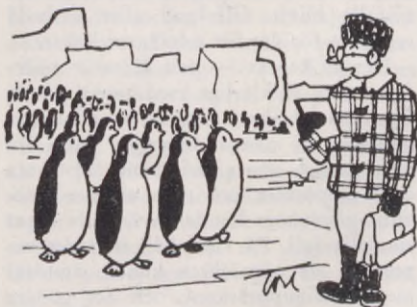
Komplement till artikel i DIABETES 5/1955

Jag vill till slut endast komplettera min föregående artikel, där siffrorna på Legalpulvret hade uteglömts. Sammansättningen är alltså följande på Legalpulvret

Na-nitroprussid	0,2 gram
Natriumcarbonat, vattenfri,	44,0 gram
Ammoniumsulfat	55,0 gram

Gunnar Engleson

FÖRSÄKRINGSFRÅGA

— Som herrarna förstår så blir ju en grupplivförsäkring betydligt billigare!

Diabeteskontrollerna och sjukkasseersättningarna

RIKSFÖRSÄKRINGSANSTALTEN har under sensommaren och början av hösten vägrat utbetalningar till sjukkassorna för de belopp, vilka ersatts till diabetiker för blod- och urinsockerundersökningarna på centrallasarettens mottagningar (där alltså laboratorieöverläkare finnes). Fortfarande utgår emellertid ersättning på sådana ställen, där dylik överläkare ej finnes. Orsaken är att ersättning icke utgår för dylika laboratorieprov annat än i samband med konsultation. Till RfS' styrelse har inkommit ett flertal förfrågningar angående detta förhållande, och vid styrelsemöte i oktober 1955 fick undertecknad i uppdrag

att undersöka detta förfaringsätt. Jag vände mig till en del sjukkassor, och där svarade man, att man redan från början varit medveten om att formell ersättningskyldighet ej förelåg men att detta rimligen måste bero på ett förbiseende vid utformningen av bestämmelserna, och man hade utbetalat ersättning till dess Riksförsäkringsanstalten slog larm. På en skrivelse till Sveriges Läkarförbund fick jag till svar, att Läkarförbundet i en skrivelse påtalat missförhållandet för Kungl. Medicinalstyrelsen och man hade även hos Medicinalstyrelsen föreslagit att en ändring borde ske.

Gunnar Engleson

OM DIABETES

Föredrag har hållits:

inför Svenska endokrinologföreningen den 3 december av docent *R. Luft*, professor *H. Olivecrona*, *D. Ikkos* MD, docent *T. Kornerus*, doktorerna *H. Ljunggren*, *L. B. Nilsson* och *B. Sjögren* om »Hypofysektomi vid juvenil diabetes mellitus med avancerade kärlkomplikationer»;

inför Svenska föreningen för invärtes medicin den 3 december av Dr *H. Silver* om »Lungtuberkulos vid diabetes (en inventering av diabetesklientelet i Kristianstads län)»;

inför Svenska internförbundet den 1 december av Professor *Knud Lundbeck*, Aarhus, med. doktor *Albert Grönberg*, Vänersborg, och dr *Bo Andersson*, Stockholm om »Diabetesfrågor»;

inför Svenska läkaresällskapets sektion för pediatrik och skolhygien den 3 december av docent *Gunnar Engleson*, Lund, om »Congenital Diabetes Mellitus»;

inför Geströlands läkarförening den 15 oktober av doktor *Gunnar Råberger* om »Medicinska synpunkter på körkortet».

HEMARBETE

I förra numret av DIABETES hade vi infört några rader för att utröna behovet av hemarbete och ombads intresserade medlemmar att tillskriva ombudsmannen. Svar har inkommit från alla delar av Sverige. Men inte bara från pensionärer och sockersjuka konvalescenter utan också från familjer där någon av makarna är sockersjuk. Frågan har varit uppe till behandling i arbetsutskottet och arbetsvårdsassistent Strandell och ombudsman Malmberg har fått i uppdrag att utreda frågan.

I dagarna kommer till en början ett formulär att sammanställas och ut-sändas till dem som anmält sig till hemarbete.

Redaktionen efterlyser översättare

Föreningsmedlemmar som vill göra en frivillig insats genom översättningar från italienska, spanska, finska, danska och norska språken bedes kontakta Red.

Inget socker på julgröten...

»Inget socker på julgröten?» upprepade Mary Mansfield gång på gång. Tanken föreföll henne otrolig. Det var som om hennes sköna, mjuka säng plötsligt ersatts av en hård soffa. Hon hade berövats något som hon alltid tagit för givet — *socker*. Varför? Vad hade hänt?

Hon hade känt sig precis som vanligt en morgon, då hennes mor hade väckt henne med sin vanliga, lätta skakning. Men nu hade fru Mansfield ändå något att tillägga.

»Mary, snälla du, stig upp meddetsamma. Dr Henry sa i går att han gärna skulle vilja se dig klockan åtta i dag.»

Mary kröp motsträvigt ur sängen. Hon visste varför hennes mor hade talat med dr Henry. Mary var elva år, vägde nästan nittio pund och var 1,45 m lång. Men någonting besynnerligt hade hänt. Hon hade gått ner i vikt — tio pund! Det var detta som gjorde att fru Mansfield ringde upp husläkaren för att bestämma tidpunkt för besök.

Efter ett blodprov och en grundlig undersökning fastställde dr Henry: »Mary har sockersjuka». Ordet, med dess fyra stavelser, betydde inte ett dugg för Mary i första ögonblicket. Men läkarens nästa ord kom henne snart att begripa vad det rörde sig om. »Sockersjuka inträder när den mänskliga kroppen inte kan tillgodogöra sig sitt socker.» Efteråt fortsatte han och förklarade hur varanda sockersjuk kan övervinna bukspottsörtelns funktionsstörning genom att inspruta insulin i kroppen. Han talade om för Mary vad det betyder att leva sitt liv som sockersjuk.

Minst en insulininsprutning varje dag året runt. Där var det alltså. Hon kunde inte undkomma. Det var verkligen dåliga nyheter för Mary. Hon hade ännu i färskt minne tetanusinjektionerna hon hade fått i skolan. Hon kom ihåg hur

hon hade försökt hitta på de skarpsinnigaste förevändningar för att slippa dessa otäcka insprutningar. När det inte tycktes ha någon verkan, väntade hon tills alla hennes klasskamrater var färdiga och sedan tvingade hon sig själv att övervinna sin rädsla och räcka fram armen för insprutning.

Vad var det som väntade henne nu? Insulin, en, två gånger om dagen, varanda dag året runt. Men dr Henry hade något mer att säga.

»Din mat måste hädanefter innehålla mindre socker och stärkelse», sa' han. Det innebar att hon aldrig mer skulle kunna roa sig med att knapra på härligt god choklad. Aldrig mer skulle hon kunna smaka på sina egna hemgjorda »änglakakor». Ty hade inte dr Henry också sagt att en sockersjuk aldrig får föräta sig?

Mary och Ann blir goda vänner

Men detta var långt ifrån allt. Mary skulle vara tvungen att gå in för idrott. I — d — r — o — t — t! Något som hon avskydde av hela sitt hjärta. Att delta i fotboll, korgboll, tennis, att slå kullerbyttan — bakåt och framåt — att stå på huvudet och även på händerna... Nej. Hennes liv skulle komma att bli ett enda elände.

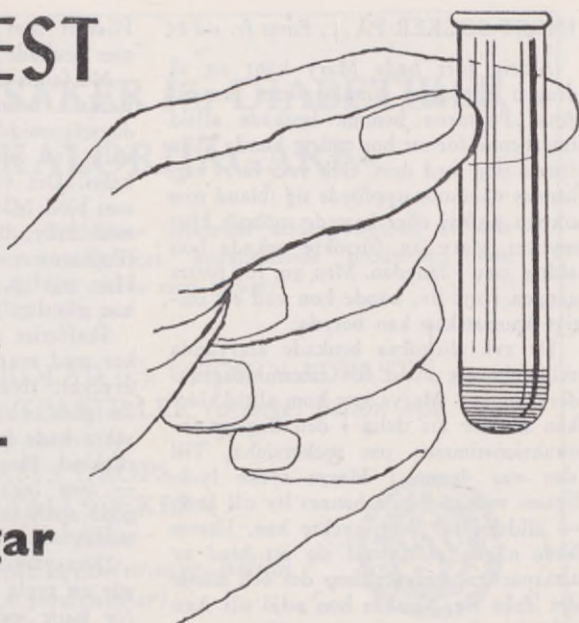
Några dagar senare kom Mary på sjukhus. Den vecka hon tillbragte där var emellertid inte så besvärlig som hon hade väntat sig. Det var egentligen ganska kul där. I början var det förstas svårt för henne att sätta sig in i att även hennes rumskamrat, *Ann*, var sockersjuk. Ann var ett år äldre än Mary. De två sockersjuka flickorna fick gå ut och promenera på eftermiddagarna. De gick och tittade i skyltfönstren och beundrade allt utan att hysa önskan att köpa någonting.

(Forts. å sid 16)

CLINITEST

(BRAND)

ger exakta
och snabba
urinsocker-
bestämningar

Allt som erfordras för sockerbestämningar i urin finns i CLINITEST-etuiet, som kan användas var som helst, när som helst. De Clinitest reagerter som levereras med detta etui ger ett kopparreduktionsprov med alla reagenser koncentrerade i en enda reagent. Uppvärmning är icke erforderlig, då varje reagent åstadkommer den nödvändiga temperaturförhöjningen. Man lägger endast en Clinitest reagent i provröret med den rätta kvantiteten utspädd urin, inväntar reaktionen och jämför sedan med färgskalan. Clinitest ger snabb, bekväm och pålitlig urinsockerbestämning.

Litteratur kan erhållas från vår representant

När reagenterna i etuiet
är slut — komplettera det
med refill.

AMES COMPANY INC.
ELKHART, INDIANA

Generalagent: AKTIEBOLAGET **MEDA** GÖTEBORG

Aldrig förr hade Mary känt sig så dragen till någon jämnårig som just till Ann. Pojkarna hemma brukade alltid reta henne för att hon aldrig kunde hålla jämna steg med dem. Och vad värre var, hennes väninnor uppförde sig ibland som riktiga pojkar eller kastade snöboll. Hur mycket Mary än försökte orkade hon aldrig med i längden. Men nu, för första gången i sitt liv, kände hon vad ett riktigt kamratskap kan betyda.

De två flickorna brukade återvända till sjukhuset i tid för eftermiddagsundervisningen. Marys mor kom alltid klockan tre för att delta i den dagliga instruktionsstimmen om sockersjuka. Till slut var denna i Marys tycke lyckligaste veckan i hela hennes liv till ända — alldeles för fort, tyckte hon, liksom hade någon rafsats till sig ett blad ur almanackan, kramat ihop det och slängt det ifrån sig. Så sade hon adjö till Ann och reste hem.

Så småningom började hela hennes inställning till livet att förändras. Det skedde så omärkligt att hon knappast märkte det. Vistelsen på sjukhuset hade blivit en vändpunkt i hennes liv. Hon började fundera: »Det är kanske inte så farligt med min sockersjuka som jag hade trott. Jag har inte ont. Jag behöver inte tillbringa resten av mitt liv i en rullstol eller i en järnlunga. Jag har både armar och ben. Jag har mina föräldrar och ett kärleksfullt hem. Jag är inte annorlunda än andra människor. Jag är inte den enda sockersjuka i världen, jag behöver inte leva nästan utan mat som mormor gjorde 1918. Jag har ju förmånen att få ta insulin!»

Sockersjukan hade åstadkommit något som inget annat hade kunnat göra: den hade gjort Mary till en fullvuren flicka som inte var rädd för att möta livet.

Så småningom började alla lägga märke till denna spensliga söta flicka, Mary Mansfield. Kunde detta vara samma Mary som alltid brukade vara åskådare när alla andra lekte och hade roligt?

Flickan som aldrig orkade vara med, som brukade sitta i ett hörn och stirra?

Nu fanns det alltid gäster i det Mansfieldska hemmet på lördags- och söndagseftermiddagarna: ett otvunget knytkalas, en kamratträff, ett födelsedagskalas. Det var dock inte enbart Mary som bjöd. Många gånger gick hon på bio med Sally, Benny, Bob, Bill och John. (Pojkarna — dessa hjärtlösa varelser! Hur trevliga de egentligen var, tyckte hon plötsligt!)

Skafferiets var alltid fullt med flaskor med svart vinbärssaft och körsbärsdrycker. Ibland smakade Mary t. o. m. lite glass och kaka. Men i stället för sötaker hade hon sin egen knapriga dietchoklad. Hon började också baka igen — men inga chokladkakor mera utan goda apelsinkakor med särskilt sötningsmedel.

Det svåraste Mary hade att lära sig var att tygla sin egen vilja. *Det svåraste för varje sockersjuk att övervinna.* Då Mary fått lära sig den läxan var hon övertygad om att hon hade sockersjukan i sin hand. Hon insåg att hon förut alltid ätit för mycket, kanske på grund av ensamhet och självishet.

Självttillit och mognad

Mary hade ingalunda haft det så svårt. Men nu hade hon fått tillräcklig självttillit för att glömma sig själv. Nu var hon alltid beredd, när det än fanns en möjlighet, att hjälpa någon annan människa i nöd i stället för att enbart tänka på sig själv.

Och så var berättelsen slut. Mary Mansfield hade blivit en mogen människa.

JULTIAN

Det har blivit en ädel tävlan för eningarna emellan om bästa insamlingsresultatet. Arbetsutskottet följer med stort intresse det lokala insamlingsresultatet på särskilda markeringsstavor på kansliet.

GODA SÖTSAKER för DIABETIKER och »KALORIJÄGARE«

Den holländska fabriken »Nederma» tillverkar under kontroll av den holländska diabetikersammanslutningen nedanstående produkter, som icke äro sötade med socker:

N
E
O

CHOKOLAD och CHOKOLADPASTA
FRUKTPASTILLER (*orange, hallon och
pepparmint*)

LAKRITS DROPS

KRISTALLSOCKER

för diabetiker

MARMELAD (*orange, hallon
och jordgubbar*)

ÄPPELMOS

COCOSKAKOR *-biscuits*

FRUKTER I SAFT (*persikor, hallon, jordgub-
bar, apricoser, päron och blandad frukt*).

En känd svensk diabetes-läkare skriver om NEO-produkterna: »Jag har avsmakat de utmärkta godsakerna, vilka jag med nöje skall rekommendera. De äro fullt njutbara och kunna säkert ha en betydelse som tillskott i kosten. Då det här är fråga om *kalorifattiga* njutningsmedel, så skulle jag föreslå att dessa produkter icke endast reserverades för sockersjuka utan minst lika mycket för andra, speciellt för feta personer, som behöva inskränkning i kosten.»

*I Ert eget intresse köp NEO-produkterna hos Er handlande eller bed
honom skaffa dem åt Er genom att insända order till*

AB DANCONA, Östergatan 11, Malmö, Tel. 390 71

Importör och grossistförsäljning

AKTIEBOLAGET PERN-RUP MALMÖ-SWEDEN

Storgatan 45 - MALMÖ

Tel. 376 80 - 97 89 80

TVÅ MEDARBETARE I VÅR JUNIORSPALT

»Bobby», sade jag till min tioårige son, »du skall få en stor chokladkaka av mig, så snart jullovet börjar.»

Jag visste inte då, att när lovet kom, skulle Bobby vara på ett sjukhus för sockersjuka och aldrig skulle få den utlovade stora chokladkakan.

Bobby hade haft astma och höfeber ända sedan han var tre år. Han hade aldrig varit stark. När han kände sig sjuk, tillskrev vi det följaktligen hans vanliga allergi. Dessutom repeterade han sin roll i ett julprogram, och jag trodde därför också att hans trötthet kom därav: några av de andra barnen var alldeles utmattade av det. I allt jäktet tänkte vi inte så mycket på hans symtom.

Den 12 december 1951 sjuknade han så hastigt, att när vi hann få in honom på sjukhuset, låg han redan i koma. Innan han utskrevs därifrån, fick jag lära mig att ge honom insulin.

Som andra

Den svåraste anpassningstiden kom, när vi fick hem Bobby från sjukhuset. Först var vi rädda att lämna honom ensam. Senare, när han började få astmatiska anfall, tog jag honom till sjukhuset igen för undersökning. »Diabetes är inte en sjukdom», sade doktorn till mig, »det är en rubbning. När Bobby fått sitt insulin, är han inte annorlunda än andra barn.» Han berättade för oss allt vi ville veta och en hel del som vi inte frågade om. När vi kom hem, erbjöd han oss att ringa precis när vi ville, och vi har tacksamt rådfrågat honom flera gånger. Ingenting är så ringa att det är oviktigt och ingenting så stort att det inte kan bemästras.

Efter denna vistelse började Bobby bli starkare. Insulinet gav honom aptit, något som han aldrig förr hade haft. Han är alltid mycket noga med sin diet och har endast haft två insulinanfall. Vi vet, vad som förorsakade bägge.

BOBBY ARMISTAED
USA

Little League Baseball bildades i Corsicana 1953. Vi uppmanade Bobby att gå in där, eftersom han nu var mycket starkare än han någonsin varit förr. Jag tog honom till inträdesproven och var stolt, när han slog bollen över huvudet på målvakten.

Invald i elitlag

Bobby kom hem i extas: en av ledarna hade frågat efter hans namn. Han invaldes i ett av lagen, och det gav honom det självförtroende han behövde. Vi visste inte om ledarna kände till att han hade sockersjuka: vi sa ingenting därom på en tid, och Bobby hade russin i fickorna för den händelse han skulle behöva äta. Vid slutet av säsongen blev Bobby invald i ett elitlag!

Vi tror inte att sport är allting här i livet, men vi tror att den spelar en stor roll i Bobbys liv. Vi tycker detta är underbart att den rubbning som vi trodde betydde slutet på allting, har gjort det

eller AMERIKANSK-SVENSK FÖRBRÖDRING

ANDERS LIND
SVERIGE

Grabben härovan är inte Bobbys bror men amerikansk-svensk förbrödring är det alla gånger. Ni pojkar och flickor i Sveriges avlånga land har läst om Bobby i spalten här bredvid. Nu ska Ni få höra om en annan strong kille, 12-åriga *Anders Lind* från Norrköping. Ja, en del av er känner förstås igen honom från sommarkolonien på Viggbyholm.

möjligt för Bobby att delta i sporten utan några menliga följder för honom.

Allting har inte alltid varit så underbart. Först ville Bobby inte gå på några bjudningar. Han tyckte att alla tittade på honom. Jag försäkrade honom att ingen lade märke till honom, och en gång kom han hem och sade, att han trodde jag hade rätt. Vårdinnan hade sagt: »Bobby, vill Du inte ha en tårtbit till?» Hon hade inte ens lagt märke till att han inte hade tagit någon alls.

Vi har lärt oss göra goda dietdesserter, och jag tror inte det finns någon

Anders fick sockersjuka när han var 7 år och har sedan dess inte saknats vid något föreningsmammanträde i Peking. »Varför finns de inga juniorklubbar inom Rfs?» frågar Anders frimodigt när ombudsmannen är på Norrköpingsbesök. »Vi som lirar fotboll, samlar frimärken, fotograferar eller gör något annat kul kunde väl träffas då och då. Det där med att bara prata sockersjuka blir litet tjatigt i längden. Vi vill inte bara prata, vi vill göra något.»

Det där tyckte ombudsmannen var friska takter och lovade föra tanken vidare i spalterna, JUNIORKLUBBAR var det. Idén går vidare också till juniorerna själva och till föreningsstyrelserna landet runt.

En sak är emellertid redan klar. DIABETES 1956 kommer att innehålla en juniorspalt där ni kommer att återfinna både Anders och Bobby som medarbetare. Bobby får berätta för oss hur man spelar baseball och fotbollsentusiasten Anders får ge oss matchnytt från Norrköpingsskolornas tävlingar. Själv spelar han med i ett av Juraskolans lag. Skridskor är en annan av Anders favorit-sysselsättningar. Så det är ju möjligt att han väljer att skildra en solskensdag på skridskor på Bråvikens glansis. I skolan

pojke som inte tycker om dem. — Allt får inte bara ses i rosenrött. Men det finns oftast två sätt att se på saker och ting. När Bobby var sjuk, sade en: »O, jag hoppas han inte behöver ta insulin!», men en annan, vår brevbärare, som själv är sockersjuk: »Bobby, jag tackar Gud var dag för att det finns insulin!»

Jag tror inte det finns någon människa som inte ibland är nere och önskar att livet vore annorlunda. *Men ljuspunkterna i tillvaron är många för dem som vill se dem.*

Tidskriften ALLT och de sockersjuka

I Svenska Läkartidningens nr 50 har RfS funnit sig föranlåten publicera nedanstående dementi som härmed delges DIABETES' läsare:

»I ingressen till en i tidskriften ALLT:s decembernummer publicerad artikel "Tillbaka till livet" har angivits, att densamma granskats och godkänts av docenten Jacob Möllerström. Detta har av docenten dementerats i Svenska Läkartidningens nummer 49.

I samma ingress har Riksförbundet för Sockersjuka, RfS, åberopats, och vilja vi med detta meddela, att korrektur icke heller företetts oss före publiceringen. Detta förhållande anmäldes av RfS-representanterna vid Riksförbundets Läkarrådssammanträde den 3 december, samtidigt som redaktionen för ALLT underrättades.

Stockholm den 12 december 1955.

RIKSFÖRBUNDET FÖR SOCKERSJUKA

SVEN SAHLBERG

Ordförande

/ Hans Malmberg

Riksombudsman

går han i sjätte klass och det ämne han tycker bäst om är historia. Hans stora idol är skolmagistern *Gunnar Monier*, förre distriktsmästaren i löpning 400 m. Honom har han i alla ämnen utom slöjd. »Magistern och jag gillar all slags sport», säger han, »utom boxning, som vi tycker är rena råkurret».

Norrköpings Central är en av Anders käraste uppehållsplatser. Där är han på sin mammas gata eller rättare sagt på sin pappas. När det gäller lok och SJ yttrar han sig med sakkunskap. Men så är han också vida berest. Det måste vara en alldeles särskild känsla att sitta i en järnvägskupé medan F-loket gör sina modiga 100 kilometer i timmen och veta att det är ens egen pappa som »kör».

Anders är en hyvens kille. Hans mest utmärkande drag är kanske hans hjälpsamhet både mot kompisar och äldre. Ni kommer att möta honom i JUNIOR-

SPALTEN med jämna mellanrum. Han hälsar hjärtligt och önskar er alla God Jul och bra skidföre. »Skriv i bladet att juniorerna får möblera i spalten själva» ger mig Anders till avskedssalut och sträcker fram en fast näve. Välkomna alltså med bidrag till DIABETES februarinumner! Småberättelser, teckningar och foton var det och så märk kuvertet med »VÄRAN SPALT». Låt höra av er före 1 februari 1956. Bästa bidragen belönas.

Och ni som råkar ligga sjuka eller känner er opassliga just nu, tänk på att Bobby och Anders inte alltid haft det så lätt dom heller. Vad dom sätter främst är gott kamratskap och i det kamratskapet ska ni känna er inneslutna. Nej upp med humöret och fram med färgkritor och skrivdon. Alla är med och ingen utanför.

Hej, allesammans!

Farbror Hasse.

Sockersjuka markeras på id-brickorna

Civilförsvartsstyrelsen har bifallit en framställning från Riksförbundet för sockersjuka om att på identitetsbrickorna får anges att vederbörande innehavare är sockersjuk. På brickan kommer sjukdomen att markeras med beteckningen »Diabetes» (= diabetiker) omedelbart under det nedsänkta fältet för blod- och RH-gruppangivelsen på brickans baksida. I sin framställning framhöll riksförbundet bl. a. att det såväl vid chockbehandling som vid operativa ingrepp och behandling av sårskador är av yttersta vikt att läkaren känner till att patienten är sockersjuk.

Initiativet kommer från Karlskronaföreningen. Id-brickorna som kostar 1: 50 tillhandahålls av resp. civilförsvarschefer eller direkt från RfS' kansli.

RfS-kämpen KEB

Vid styrelsesammanträdet den 9 oktober tackade ordföranden den avgående ombudsmannen, *Karl-Erik Bergström*, Karlskoga, för det arbete, som han med

FÖR EN UNDERBAR STJÄRNAS SKULL

*För en underbar stjärnas skull
hava vi ingen ro,
äro vi ständigt, ständigt på språng
jagade av vår tro.*

*Stjärnan som en gång stannade till
över ett barn och en mor
vänder vår bittraste natt i dag,
skänker en glädje stor.*

*För en underbar stjärnas skull
fatta vi åter mod.
Den kan inte håglöst ge tappat
som har dess eld i sitt blod.*

*För en underbar stjärnas skull
grönskar vår pilgrimsstav,
brinner ett värmande evighetshopp
över var öppnad grav.*

*För en underbar stjärnas skull
vänta vi seger till sist,
föra vi manligt och tryggt — trots allt —
striden mot Antikrist.*

*För en underbar stjärnas skull,
stungna av eldstrimmans nål,
funno våra irrande liv
innehåll, mening och mål.*

NILS BOLANDER

sällsynt skicklighet utfört som förbundets ombudsman. Styrelseledamöterna instämde med en hjärtlig applåd.

En gång RfS alltid RfS är KEB:s paroll. Många sena kvällar offrar han alltfortfarande för vår rörelse. Hans insatser i jultiekampanjen bär syn för sägen.

ge *Pifco* 5 min. om dagen

Jag om någon vet väl vad daglig massage gör för att motarbeta krämpor och hålla kroppen i fysisk trim. Det är därför jag gärna rekommenderar PIFCO, som jag har funnit motsvara alla mina förväntningar.

Arne Berg

Till **Tidskriften DIABETES**

Grev Magnigatan 6
Stockholm Ö f. v. b

Härmed beställes 1 st. PIFCO massageapparat att tillställas mig mot postförskott. Om Ni föredrar avbetalning, sätt ett kryss i rutan härintill, så meddelar vi Er vidare.

Namn:

Adress:

(V. g. texta)

DET GÖR JAG...

Är utmärkt att använda vid massering av injektionsområdet för att förebygga förhårdnader och muskelbesvär vid ofta förekommande injektioner. Men glöm för den skull inte att även andra ställen av kroppen mår bra av att få sin dagliga dosis med PIFCO massageapparat.

Vi tro oss förstå att just Ni har stor användning för en PIFCO massageapparat, som vi hoppas kan hjälpa Er till ett bättre allmäntillstånd. Då det ju i diabetikerretsar ofta talas om vikten av att få tidskriften DIABETES spridd i allt större upplaga har direktionen vid PIFCO PRO-DUCTER beslutat att avstå en del av sin vinst på apparaten. Det belopp som härigenom uppkommer skall oavkortat användas för detta ändamål. Priset, kronor 86: 50 komplett, behöver inte avskräcka någon, då PIFCO om så skulle visa sig behövt, säljes även på avbetalning.

Med sin väl avvägda utformning gör PIFCO det lätt för var och en att själv giva sig massage även på så svåråtkomliga ställen som skuldror och ryggparti. Man kan därför närhelst det passar, utan hjälp av andra, ge PIFCO 5 min. om dagen och känna sig i prima form.

NÄR INSULINET FRYSER

Författaren till denna spännande skildring från fjällvärlden heter BERTIL NYCANDER. Han är civilingenjör och anställd vid Mo och Domsjö där han arbetar på Forskningslaboratoriet. Han har haft socker i 30 år och tagit insulin lika länge. Föbundsstyrelseledamot i RfS och sekreterare i sockersjukföreningen i Örnsköldsvik. Det han inte vet om svenska fjäll och skidor är inte värt att veta

Det känns kallt i stugan, när jag vaknar vid 5-tiden på morgonen. Jag kurar ihop mig i sovsäcken och känner att benen är tunga och styva efter föregående dags ganska ansträngande tur.

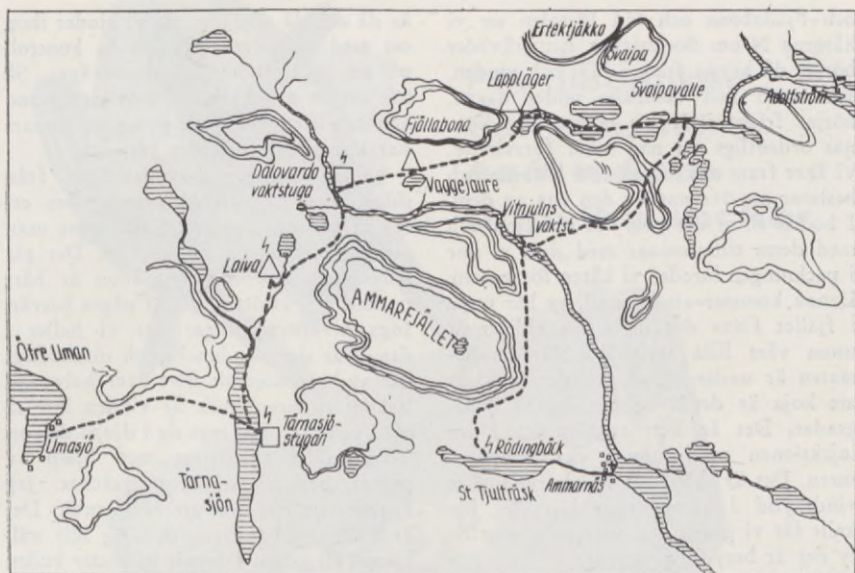
Gårdagens sträcka på denna fjälltur gick från Laiva-kåtan till lappväsendets stuga i Dalovardo. Dagen var planerad som turens »vilodag» med endast 15 km:s färd utan några mer betydande stigningar. Kraftiga snöfall under natten hade emellertid medfört en ansamling av stora mängder lös snö i dalgångens björkskog. Kano, vår trogne draghund, hade nästan svårt att klara sig själv och var inte till stor hjälp framför pulkan. Genom att en av sällskapets tre medlemmar spårade och trampade till den lösa kallsnön så gott det gick medan den andre slet och drog i nylonrepet vi spänt fast i hundpulkan för att kunna hjälpa hunden och den tredje sköt på bakifrån, tog vi oss så småningom upp genom dalen. Sedan vi väl kommit upp på fjällkanten och funnit hårdare snö, gick det åter att komma fram i vanlig takt. Men som sagt, det blev ingen »vilodag», och nu känns det i benen efter nattens vila.

Jag kryper ur sovsäcksvärmen och sticker fötterna i pjäxorna för att ge

mig ut och hugga ved medan kamraterna gör i ordning frukosten och börjar stöka med packningen. Frukosten ja, den består av vakumtorkad ärtsoppa med fett fläsk samt hårt bröd med smör. Hemma i sta'n vore det otänkbart att få ner den frukosten klockan 6 på morgonen, men här skulle man kunna äta dubbelt mer än vad packningens dagsportion tillåter.

Ute är det klart väder och gnistrande kallt. Den lilla ficktermometern visar -32°C och trots att den ofta ej är särskilt pålitlig är temperaturen nog däromkring: det känns i näsan. Värmen får man snart upp genom att hugga och såga de knotiga fjällbjörkarna. De är i alla fall lättare både att hugga och få att brinna nu vintertid, då de är frusna, än på sommaren. Snart har jag också tillräckligt med huggen ved att lämna i stugan till nästa frusna fjällresenär, såsom fjällets oskrivna lag bjuder.

Efter frukost, packning av pulka och ryggsäckar och städning av stugan är vi klara för start. I stugan finns den sista telefonen under denna skidtur och vi ringer före avfärden till Isac Nilsson i Umfors, som är vår enda förbindelse med civilisationen, och meddelar att nu

Härovan kan vi följa den route fjällräven Bertil och hans kamrater tog

låter vi inte höra av oss på en 4—5 dagar. Vi får också väderleksrapporten för dagen: svag vind, klart och kallt, delvis sträng kyla. Är detta möjligt, då vi redan hunnit in i april månad? Det är det, ty trots att klockan ilat och är över 8, så att solen kommit över fjällkanten, biter kylan i kinderna.

På vägen upp genom björken mot fjället skrämmer vi upp stora flockar med snöripor. De är fridlysta nu men nere i stugan vittnade snarorna av mäsingstråd om att här bedrivits ripjakt under den lovliga tiden i vintras. När vi når trädgränsen, stannar vi och kontrollerar att våra uttagna kurser stämmer med terrängen. Det gäller att veta var man är, om ett oväder skulle dyka upp, och det kan det göra obehagligt snabbt i fjällvärlden. Vi har i sanning en hänförande utsikt från rastplatsen: I S och SO reser Ammarfjället sina toppar mot himmelen. I SV har vi Norra Storfjälls-massivet med Sytertoppen glänsande i solen. Litet mer mot V gömmer sig Älvtatten-dalen bakom de när-

mare belägna mindre fjällen. Det var där som Evert Stenmark, ripjägar, härdade ut under 8 dygn begravad i en snölav. Mot N och NO reser sig fjällmassiven S om Laisälven. I detta område finns sådana toppar som Svaipa och Ertektjåkko. Nedanför dessa gick fordom maltransporterna med ren från Nasa silvergruva.

Uppe i högfjälldalen är snöföret hårt och fint, och hunden kan ta mer i pulkan än på vägen uppför fjällkanten. Nu drar han 35 kg last lekande lätt. Vi kommer raskt framåt, och snart har vi nått fiskekåtan vid Vaggejaure. Vi lånar några renskinn ur boden, och inom kort sitter vi med ryggen mot bodväggen. Solstrålningen är här så stark, att kylan verkar helt försvunnen. Det är till och med litet dagsmeja på taket trots köldgraderna i skuggan. Vi äter vår lunch av bröd och varm blåbärrsoppa, som lagas till på stormköket. Ingen överdådig festmåltid kan smaka lika gott som detta och vi gör oss ingen brådska.

Färden går vidare under Aivotjåkko

och Fjällabona och vid 18-tiden ser vi kåtorna N om Bosjusjaure. Ett gråväder börjar då krypa fram i NV och vinden, som varit helt omärklig under dagen, börjar friska i. Kylan börjar åter kännas ordentligt nu när solen försvinner. Vi åker fram och inspekterar kåtorna och beslutar att övernatta i den ena av dem. I boden finns det gott om renskinn och med dessa tillsammans med dem vi har i packningen inreder vi kåtan för natten. Denna kommer att bli kall, ty här uppe i fjället finns det inget att elda med utom vårt lilla spritkök. När kvällsmaten är undanstökad och det är klart att koja är det åter mer än 30 köldgrader. Det är litet ruggigt att klara injektionen av insulin i den temperaturen. Det är skönt att vi har ordentligt vindskydd i kåtan, men blir det för kallt får vi gräva ner oss i snön utanför ty det är betydligt varmare.

Natten är verkligen kall. Vi sover ett par timmar i stöten och dessemellan värmer vi upp oss med en »kopp» varm soppa. På morgonen är det 4 dagar gamla skägget vitt av rimfrost...

En hård nordan med tät drivsnö sveper in genom dörröppningen, när väderspanaren gläntar på dörren klockan 6. Frågan blir: stanna eller gå vidare till Svaipavalle? Det är kallt och otrevligt att ligga kvar i den oeldade kåtan, ty det är fortfarande ca 25 minusgrader. Det blir inte varmare utomhus, där vädret är på gränsen till snöstorm. Vägen är dock lättorienterad med kompassens hjälp och någon lavinfara finns inte på denna sträcka. Enda faran är att gå ner sig i bäcken mellan sjöarna om vattnet går öppet, men den faran går att undvika med uppmärksamhet. Vi beslutar att fortsätta, ty vi får inte vinden emot utan från sidan och det gör färden lättare.

Vi pålsar på oss ordentligt innan vi går: »rastollen» har vi på oss, likaså anorak och vindbyxor. Kompasskurserna kontrolleras minutiöst flera gånger, och vi ser till att vi lägger färden så att vi lätt kan orientera oss, när vi kommer i närheten av stugan vid Svaipavalle. Sikten

är då och då så dålig, att vi binder inop oss med nylonrepet för att ha kontroll på att ingen kommer på avvägar. Så bär det av ut i kyla och snöväder. Kano är i dag litet ovillig att ge sig ut. Annars har han alltid varit den ivrigaste.

Vinden kommer huvudsakligen från sidan, men då och då snurrar den ett tag så att man har svårt att andas utan att vända huvudet ner mot lä. Det går långsamt fram, trots att snön är hårt packad och glidet ej vållar några besvär. Inga nivåförändringar har vi heller i dag. När det blir lunch- och insulindags har vi bara kommit litet över halvvägs. Bakom en liten kulle är vinden inte så hård och snön har lagt sig i djupa drivor. Vindskyddet förbättras med hjälp av pulkan och tre stinna ryggsäckar. Jag kryper ner där för att ta sprutan. Det är kallt om händerna och jag blir valhänt. När nålen kommit in under huden går det inte att få in insulinet. Det står strax klart för mig att insulinlösningen ögonblickligen frusit i den tunna metallnålen. Jag vågar inte vänta med sprutan tills vi kommer fram, ty vi vet ännu inte när det kan bli. Det är inte annat att göra än att ta fram snöspaden och gräva ett hål i sidan av drivan, där såväl jag som stormköket får rum. Med hjälp av denna lilla värmekälla går injektionen att ordna på ett litet kick, men hela uppehållet blir nästan en timme. Vi kan också laga litet varm soppa på köket och den smakar utmärkt till den lättåtkomliga reservprovianten, som består av chokladkakor, russin och torkade fikon.

Mot kvällen kommer vi fram till stugan, som vi finner varm och eldad. Det är fiskare från Adolfström, som varit uppe och fiskat under dagen och just gett sig av hem till byn. Vi tycker ingenting i världen kan gå upp mot denna stuga, när man kommer fram kall och genomblåst efter en dag ute i det hårda snövädret. En natts härlig sömn skall bli gudomlig innan färden fortsätter över Vitnjulns vaktstuga och Ammarfjället mot Rödingvik och Ammarnä.

BN.

För diabetiker
och alla andra
som måste
undvika socker

Nytt syntetiskt sötningsmedel, som framför allt är indicerat vid diabetes och adipositas. Det rekommenderas sådana patienter, hos vilka man önskar inskränka kaloritillförseln och minska kolhydratomsättningen. Följaktligen är Assugrin särskilt lämpligt som sötningsmedel även vid avmagringskuror.

Absolut oskadligt och förorsakar varken matsmältningsbesvär eller andra obehag.

Tål kokning, bakning och nedfrysning och kan därför användas vid tillredning av alla slags maträtter och drycker.

Ger ingen bismak, varför maträtter sötade med Assugrin gärna ätes även av dietpatienternas anhöriga. Husmodern slipper därför besväret att tillreda specialrätter.

Praktisk fickförpackning med 50 tabletter Kr. 1.65
Glas » 500 » » 12.40
» » 1000 » » 22.50
(Riktpriser)

Försäljes på apotek och i färghandel.

AKTIENGESELLSCHAFT »HERMES», ZÜRICH
Repr. i Sverige: CIBA PRODUKTER AB, STOCKHOLM

JULGÄDDAN

*Jag vaknade ovanligt tidigt
en vinterdag strålande klar.
Ur sängen jag svängde mig smidigt.
Jag glad och förhoppningsfull var.*

*På axeln jag isyxan slängde
och sjöng hela vägen till sjön.
I storskogen grenarna hängde
djupt böjda av nyfallna snön.*

*I isen en skåra jag gjorde
och fram mina fiskedon tog.
Det blev inte allt som det borde,
men arbetat hade jag nog.*

*Det var något konstigt, jag tyckte,
och plötsligt jag allvarsam stod.
I kroken därnere det ryckte.
Jag tänkte min lycka är god.*

*En gädda med nålvassa tänder
— ej stor, men en god en ändå —
snart hade jag i mina händer.
Min fiskelycka litar jag på.*

Axel Fredenholm

Foto O. ADOLFSSON

HÄLLUNGEN

Göteborgsrepresentanten i Riksförbundetets Läkarråd, Doktor Sven-Erik Fagerberg, Sahlgrenska Sjukhuset, gör här några reflexioner kring verksamheten vid Hällungens sommarkoloni för diabetiska barn.

Ordföranden i Föreningen för sockersjuka i Göteborg har bett mig skriva några rader om ovanstående ämne. Jag har under två somrar haft förmånen att som koloniens läkare studera verksamheten där. Dess organisation och dygnsrytm skiljer sig väl inte nämnvärt från de flesta andra barnkoloniernas men ett par saker förtjänar att framhållas. Kolonien har ett enastående vackert läge, lokaliteterna äro ändamålsenliga och ett stort antal frivilliga krafter lägger ned ett enormt arbete för barnens trevnad och för att de i denna kollektivitet trots allt skall få erfa en hemkänsla.

Av och till har diskuterats lämpligheten av att sammanföra en massa barn lidande av samma sjukdom. De skulle härigenom känna sig på något sätt isolerade och ha en känsla av att de inta en särställning i förhållande till andra barn. Bättre skulle det kanske vara att placera ut dem på

sommarkolonier för friska barn. Efter den korta erfarenhet jag har av denna verksamhet tror jag dock, att man ej behöver hysa några större farhågor av den karaktär jag ovan nämnt. De sockersjuka barnen känna sig i regel helt friska och ha ingen känsla av att de i sin livsföring avvika nämnvärt från de friska. De ta sina insulininjektioner och sitt snaskförbud som en naturlig sak. Denna inställning gör att de ej finner det märkvärdigt att sammanföras kolonivis. De friska barnens uttagning till koloni är ju också betingat av speciella faktorer såsom föräldrarnas inkomst, sociala förhållanden etc., som naturligtvis också hos dessa kan frammana samma tankar som de som nyss anförts om de sockersjuka. I stort sett kan man alltså bortse från invändningar av detta slag och i stället se vilka fördelar ett sammanförande av de sockersjuka barnen erbjuder. Vid Häll-

ungens sommarkoloni har vi ej haft barnen på fri kost minus socker utan på en viss dietregim och denna har varit lätt att organisera, då alla haft samma kost. Skulle kolonien varit blandad hade kostfrågan blivit mycket mera omständlig och dyrbar, krävt mera personal etc. Personalen är vidare helt inställd på iakttagande av komplikationer i form av insulin-känningar, acidosis etc. och urinen mätes och undersökes regelbundet på förekomsten av syror. Flera barn kommer till kolonien utan att kunna klara av sina insulininjektioner själva. Genom vår sköterskas tålmodiga instruktioner kan vi sända hem de flesta av barnen med denna färdighet och vad detta betyder för föräldrarna är förståeligt. Koloniverksamhetens betydelse för barnen står klar för alla men den erbjuder också stora fördelar för föräldrarna, som får

Att sluta upp att annonsera i DIABETES är som att stanna klockan för att spara tid.

(Fritt efter Gahlin)

Med den här bilden önskar Viggbyholmarna Hällungenkompisarna God Jul och många glada badsömmar.

en tids vila och avkoppling. Kan man sedan under kolonitiden göra barnen mera förtrogna med sin sjukdom och lära dem att sköta sina sprutor och injektioner själva, tror jag att föräldrarna äro särskilt tacksamma.

Som kanske framgår av dessa rader är min personliga uppfattning den att separata kolonier för enbart diabetiska barn, såsom vi har det vid Hällungens sommarhem, är en synnerligen tilltalande och lämplig form av koloniverksamhet.

FÖRENINGSS- NYTT

Ny förening bildad i Uddevalla

Riksförbundet har fått sin 54:e lokalavdelning. Det skedde i Uddevalla på lördagskvällen då förbundets ombudsman Hans Malmberg var i staden. Vid mötet i Frideborg, som samlat ett trettio-tal deltagare, valdes en interimstyrelse som skall arbeta vidare i Uddevalla. Den fick följande sammansättning:

Dr Tage Hedberg, hr Carl Ek, fru Anna Christoffersson, fru Elna Höglund, fru Greta Sahlgren, fru Maj-Britt Olsson, hr Olle Olsson och hr Bengt Andersson. Till kontaktman valdes hr Carl Ek, Kämpegatan 26, tel. 106 65.

Med tillfredsställelse noterade vi Riksförbundets initiativ till bildande av lokalavdelning i Uddevalla med möjlighet till anslutning av alla som var intresserade för sockersjukan.

Utan tvivel finns stora behov av en sådan förening här och nu är det bara att hoppas att så många som möjligt ansluter sig och villigt och helhjärtat deltar i arbetet. Det är en stor uppgift våra läkare och forskare har framfört sig och vår strävan bör vara att var man på sin post efter bästa förmåga gör sin insats. Tänk om en dag även denna sjukdom kunde sägas vara övervunnen. Det är väl ett mål att sträva för!

Carl Ek.

Vid interimstyrelsens för föreningen för sockersjuka i Uddevalla med omnejd möte onsdagen den 30 november 1955 beslöts bland annat att föreningen skulle hålla ett upplysningsmöte i januari 1956 då styrelseledamoten doktor *Tage Hedberg*, Uddevalla, lovat medverka. För att göra detta möte mera lockande skulle föreningen söka kontakt med sångare och musiker som är intresserade av föreningens ändamål. Vi som var församlade på detta möte är mycket glada för att ombudsman *Hans Malmberg* sändes till Uddevalla för att hjälpa oss bilda den förening som vi länge väntat på. För min egen del är jag tacksam för att vi kommit så långt och jag tror att även Uddevalla-föreningen skall dra sitt strå till stacken.

Själv har jag en liten pojke på 6 år som har haft diabetes i två och ett halvt år, och vi vet, min hustru och jag, hur det kan vara när allt ser som mörkast ut. Men efter herr Malmbergs besök i Uddevalla har vi smittats av hans ljusa tro på framtiden och vi hoppas på att gå ett nytt år till mötes med nya rön inom forskningen, till alla diabetikers hjälp.

Hälsningar

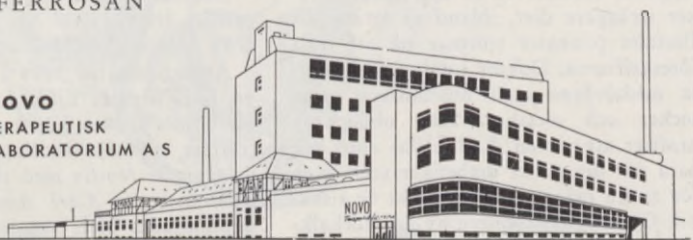
Olof Olsson
Skr.

Ett betydande försöksarbete vid Novo's forskningslaboratorier i förening med en omfattande klinisk prövning vid Hvidøre Hospital har givit till resultat de tre nya värdefulla insulinpreparaten

Insulin Novo Semilente
Insulin Novo Lente
Insulin Novo Ultralente

Ombud: FERROSAN

NOVO
TERAPEUTISK
LABORATORIUM A S

ESKILSTUNA

Sekreteraren i RfS' läkarråd, docent Gunnar Engleson, besökte oss fredagen den 18/11 vid vårt höstmöte på NTO-lokalen och gav oss många goda råd för skötseln av vår sockersjuka. Han talade också om nya rön i diabetesforskningen samt besvarade frågor från de närvarande. Dr Englesons föredrag var oerhört uppskattat, varom vittnade de tacksamma applåderna från åhörarna samt den fina pressen.

Eskilstuna Sockersjukesförening vill härmed till Dig, Gunnar Engleson, framföra ett varmt och uppriktigt tack för Din vänlighet att besöka oss, trots att det kostade Dig 18 timmars tågres!

G.

GÄVLE

Gävleföreningen har haft sammanträden den 16/6 och 11/11. Vid det första sammanträdet meddelade ordföranden,

att en sockersjuk flicka genom tillmötesgående från Stockholmsföreningen beretts sommarvistelse på barnkolonin i Viggbyholm. Barnvårdsmyndigheterna i Gävle hade lovat att stå för kostnaderna.

Under kaffedrickningen underhöll ett flertal medlemmar ur Arbetarsångkören med livligt uppskattad sång.

Vid det senare sammanträdet medverkade lasarettsläkaren doktor *Helge Lublin*. Han började med att omtala den glädjande nyheten att en dam i Gävle, som önskade vara okänd, donerat 1.000 kronor till föreningens verksamhet. Därefter talade han om »Diabetesbehandlingen» och betonade att han företrädesvis skulle stödja sig på sina egna erfarenheter under 25 års praktik och begränsa sig till vuxna.

Den beskedliga typ av diabetes, som ofta uppträder först vid ganska hög ålder, kan ofta hållas under kontroll med

diet. Däremot måste diabetes som uppkommer i yngre år i regel behandlas med insulin.

Därefter redogjorde doktor Lublin för behandlingsmetoderna på Gävle lasarett och betonade i detta sammanhang vikten av att den sockersjuka efter utskrivningen är uppmärksam på hur den fastställda insulindoseringen verkar. På grund av de olika förhållandena på lasarett och i det praktiska livet ifråga om rörelse och måltider kan det hända, att en justering av insulininställningen blir erforderlig.

Ifråga om kosten framhöll dr Lublin, att den i Sverige är mycket »friare» än i de flesta andra länder. I synnerhet i Amerika föreskriver en del läkare mycket strängare diet, ibland så sträng att flertalet patienter tröttnar på att följa föreskrifterna. Doktor Lublin syntes hylla medelvägen med husmanskost utan socker och sötsaker. Han underströk kraftigt att vikten skall hållas nere, inte bara när det gäller diabetiker utan även för andra människor. Övervikt är riskabel. Gynnar uppkomsten av åderförkalkning och andra kärlsjukdomar.

På grund av de förändringar som äger rum i kroppen bör en diabetiker underkasta sig regelbunden läkarkontroll, minst en gång om året.

Doktor Lublin berörde även hypofysoperationerna och de nya sulfonamidtablettorna Bz 55. Här var det för tidigt att göra något bestämt uttalande.

Doktor Lublin uttalade till slut sin tillfredsställelse över kontakten med föreningen, som han såg som en länk mellan läkarna och diabetikerna.

GÖTEBORG

Föreningen för Sockersjuka i Göteborg m. o. höll fredagen den 2 december höstmöte med Luciafest på studentkåren.

Cirka 200 personer var närvarande. *Gerhard Örn*s mandolinorkester, 17 man, inledde under samlingen, varefter ordf., *Harry Boström*, öppnade mötet. Rapporterna lämnades av ordf. beträffande RfS'

monter på utställningen Medicin—Teknik—Forskning, varvid ordf. tackade de medverkande och i synnerhet fru *Ann-Mari Wastenson*.

Kolonikommitterade avlämnade sin rapport från det gångna året genom sin ordf., *Kaj Åke Alm*. Föreningsordföranden vände sig härfter till kolonikommitterade och frambar föreningens tack för det omfattande arbete som nedlagts i samband härmed. Medlemmarna underströk detta tack med en kraftig applåd.

Rune Johansson lämnade en rapport från Riksförbundets sammanträde i Stockholm den 9/10 varvid han bl. a. meddelade att vår nye ombudsman *Hans Malmberg* hade anställts.

Kolonikommitterade, *Kaj Åke Alm* (ordf.), fru *Gunhild Norberg* och fröken *Ulla Sablén* omvaldes härfter enhälligt.

Årsavgiften för 1956 fastställdes efter en livlig debatt till 5 kronor, där röster höjdes för en höjning till 6 kronor.

Efter mötesförhandlingarna framträdde *Gunvor Norlin* med sång till ackompanjering av *Carl Axel Öller*. Detta uppskattades både syn- och hörbarligen av mötesdeltagarna. Härfter aväts lusskattskafe under allmänt gemyt varvid en fruktkorg och en julgransbelysning utlottades. Mandolinorkestern konsertade under livligt bifall. Julskinkan utlottades på medlemskortsnumren, varefter vi skildes efter en synnerligen trevlig afton tillsammans. *Harry Boström*.

HALLSTAHAMMAR

Föreningen har hållit möte på Margaretas konditori i Köping söndagen den 27 november. Närvarande var 20 personer.

Ordf. rapporterade att taxeringsmyndigheterna kommer att lämna skattelättnad för de sockersjuka. Vidare betalar landstinget 6 kronor vid varje laboratoriebesök i Västerås.

Förberedelser för lotteriet har avancerat så långt att tillstånd skall sökas de närmaste dagarna. Mötet avslutades med kaffesamkväm. *A. R.*

Monarch

fruktkonserver för diabetiker

Monarch är ett av de dominerande konservermärkena på den amerikanska marknaden. Diabetikerkonserverna står i särklass — inläggningar av utsökta sydfrukter i vatten eller juice utan tillsats av socker. De är underbart goda och uppfriskande.

ANANAS	1/4 brk	1: 50
PERSIKOR	» »	1: 30
FRUKTCKOKTAIL	» »	1: 40

Distributörer för Sverige:

AB Förenade Livsmedel och Möller & Co AB, Stockholm

NK-LIVS CARL Larssons LIVS Luck

Intressant föredrag om arbetsvård

Norrköpingsföreningens höstmöte i Margaretaskolans lokaler var inte bara välbesökt, där rådde också en kampanda som gjorde djupt intryck på närvarande pressmän. Detta manifesterade sig bl. a. i trespaltsrubrik å NT:s första sida och en artikel där arbetsvårdsassistenten *Lars Strandells* och ombudsman *Hans Malmbergs* föredrag utförligt refererades. Av utrymmeskäl kan här endast Strandells föredrag — i kort sammandrag — medtagas. Vi låter NT:s Stigson tala:

Rätt placerade diabetiker gör bättre arbetsprestation än normalt arbetande

De sockersjuka kan rätt placerade vara mer effektiva än normalt arbetande, framhöll arbetsvårdsassistent Strandell, Stockholm, som även tillhör förbundsstyrelsen. En amerikansk forskare hävdar att de visar lägre olycksfallsfrekvens och mindre frånvaro.

I ett sakrikt och intressant anförande orienterade talaren om de statliga myndigheternas åtgärder när det gäller arbetsvården och erinrade i sammanhanget om rehabiliteringskongressen i Norrköping där många deltagare fann det synnerligen uppfriskande att höra om dr Pierce Butlers teamwork på Sandbyhov.

Antalet arbetsvårdsfall i Sverige kommer att öka starkt, och stora krav kommer att ställas på samhällets resurser. Leden är många, när det gäller att föra in den sjuke på arbetsmarknaden igen. Sysselsättnings- och arbetsterapi föregår arbetsutbildningen och prövningen av förutsättningar, förmåga etc. Yrkesvägledningen är en delikat uppgift för arbetsmarknadstjänstemannen och testning är ofta lämplig innan man slår in på själva yrkesutbildningen. En mångfald möjligheter finns nu i form av olika kurser etc.,

och verksamheten växer mycket snabbt.

Ändstationen för allt detta, för arbetsvårdens skiftande former är dock själva arbetsplaceringen, och här möter även stora problem. I krigshärjade länder är arbetsgivarna skyldiga att ta emot en viss kvot partiellt arbetsföra, i Finland t. ex. gäller det 2 procent. Detta system har dock inneburit rätt stora olägenheter, och fast det diskuterats i Sverige har man inte velat föra fram detta förslag inom den kommitté som utreder frågan. Talaren nämnde kioskhandeln som särskilt diskuterats men ansåg för sin del att inter yrkesområde helt bör inmutas för de partiellt arbetsföra.

— Kraven på arbetskraftens kvalitet ökas, och därmed blir kraven större även på arbetsvården, slutade hr Strandell. Som allmän regel när dessa frågor diskuteras bör man dock ta fasta på de partiellt arbetsföres förmåga, ej på deras oförmåga.

Den utomordentliga skildringen av svensk arbetsvård belönades med hjärtliga applåder. Det är Reds förhoppning att i nästa nummer av DIABETES få återkomma mera fullständigt till några för de sockersjuka speciellt intressanta avsnitt.

Förhandlingarna leddes av ordföranden, Nils Strid. Efterföljande frågestund blev synnerligen livlig och frågorna formligen haglade över ombudsmannen, som beredvilligt svarade på allt utom på läkarfrågor, som han leende besvarade med orden »din egen läkare vet svaret, fråga honom!»

Brist på ungdom ute i föreningarna

Flera talare efterlyste bristen på ungdom i RFS-föreningarna. Stor uppmärksamhet väckte 12-åriga *Anders Lind*, som frågade vad som åtgjorts för att få till stånd juniorsektioner. »Vi vill också

CYKRETS

»MESON«

CYKRETS »Meson« det kalorifria sötningemedlet rekommenderas åt diabetes- och dietpatienter och andra, som skola leva på kalorifattig kost.

Personer, som äro ålagda att använda saltfri kost, böra först rådfråga läkare.

CYKRETS »Meson« har många goda egenskaper: Sötman är utan bismak.

Medlet är värmebeständigt — tål kokning, bakning, stekning och konservering.

Det är giftfritt.

För smakens skull bör man inte använda starkare lösningar än 0,8 % (alltså maximum 64 tabletter till 1 liter vätska). Detta motsvarar cirka 25 % socker.

Förpackningar och priser:

Glas om 50 tabletter kr. 1:80

Glas om 100 tabletter kr. 3:35

Glas om 1000 tabletter kr. 30:20

CYKRETS »Meson« säljes på apotek och i ledande livsmedelsaffärer

AKSJESELSKAPET
MESON

TRONDHEIM

vara med och kämpa för RfS», sade unge Anders, som är föremål för en specialintervju å sidan 19.

»En strong kväll», sade en energisk Norrköpingsmedlem med skarpskuren profil. »Nu ska' vi sätta fart på jultieinsamlingen i Peking». — Kanske det blir Norrköping som sätter nytt insamlingsrekord.

Ni kommer väl ihåg *Erik Lind*, nysnämnde Anders' pappa. Det var han som en sam sålde 2.378 lotter till föreningslotteriet.

Norrköping står rustat till tänderna när det gäller jultiekamp, den saken är klar. Hur är det i de andra föreningarna?

STOCKHOLM

Stockholmsföreningen hade sin höstträff tisdagen den 22 november. Glädjande nog hade över ett hundratal medlemmar hörsammat kallelsen. Dr *Gunnar Christiansson* höll läkarföredraget, vari

han lämnade några allmänna synpunkter på sockersjukan och dess behandling.

Ämnet är ju alltid aktuellt för våra medlemmar och föredraget åhördes också med stort intresse. Vissångerskan *Margareta Kjellberg* sjöng därefter några visor och bidrog till att alla blev pigga och glada och sedan pratade med varandra av hjärtans lust vid kaffeborden. För kaffet stod som vanligt fru *Alma Fröberg* med hjälp av damer i arbetscirkeln och alla har all anledning att tacka dem inte minst styrelsen, som så här lite mer offentligt vill passa på att tacka dem för hjälpen. När alla i lugn och ro hade avnjutit sitt kaffe tog förbundets nye riksombudsman *Hans Malmberg* till orda och bekantade sig därmed med Stockholmsföreningens medlemmar. Han redogjorde för Riksförbundet och det arbete som utföres där av AU, styrelse och ombudsman samt de planer man har för framtiden. Alla lyssnade intres-

serat. Ombudsman Malmberg hade också ordnat med en liten utställning, där bl. a. dr Yngve Larssons bok om sockersjukan fanns till försäljning, vilken köptes av flera medlemmar. *Hela 40 % per bok gick till forskningsfonden, vilket är något att beakta för andra föreningar.* Många antecknade sig också för den nya identitetsbrickan, på vilken det för vår räkning skall stå angivet att man är diabetiker. När sedan allt detta var undanstökat gick dragningen på arbetscirkelns lotteri av stapeln. Det var fina vinster, som hade åstadkommit, en pläd och en hemvävd trasmatta. Lyckliga de som blev vinnare. Lotteridragningen blev sista punkten på en trevlig höstträff. Vi ses till våren igen. *B-L. L.*

TROLLHÄTTAN

Vår lokalförening är glad och stolt över att vårt riksförbund nu tagit steg fullt ut och anställt riksombudsman. Vi gratulerar och tackar de gamla kämparna som möjliggjort detta genom att offra sina krafter i den långa starten av förbundet. Tack skall Ni ha! Rfs' arbetsutskott genom åren, alla lokalföreningar från Kiruna till Trelleborg, Trollhättans medlemmar inberäknade. Tack alla intresserade bland läkarkåren!

Fredagen den 11 november hade vi tillfälle att genom ombudsman Malmberg få känna personlig kontakt med Riksförbundet. Det var den trevligaste kväll vi haft på länge. Man kan säga, att injektionen var både välkommen och behövlig. Malmberg berättade om kansliet och varför han blivit anställd och betnade, att det är *Du* som betyder något i sammanhanget. Det är *Du* som är medlem i Trollhättans lokalförening som är betydelsefull. Hur *Du* känner och ser är väsentligt.

Malmberg slog ett slag för de två senaste numren av DIABETES och ett tiotal nya prenumeranter anmälde sig.

Ordf. *Rune Zandhoff* rapporterade en mängd saker. DIABETES prenumerationsciffran stiger ständigt. Radiohjälpen

är kontaktad. Riksstämman är bestämd till Bommersvik 1956. Riksförbundets utställning i Göteborg är lyckligt avslutad. De sockersjukas ersättning för blod- och urinsockerbestämning är klar med sjukkassan i Trollhättan. Resesättning till och från lasarettet i Vänersborg skall gå till vidare behandling. — Skall sjukkassan betala dessa resor? — Offerter på etui för injektionsmaterial hade inkommit på begäran. Intresset bland medlemmarna för dessa etuier skall undersökas. Köp av större antal medför 20 % rabatt.

Föreningen hade uppvaktat allas vår doktor *Grönberg* på hans 60-årsdag. Hans insatser är ovärderliga i kampen mot sockersjukan. Detta fick säkerligen vår ombudsman Malmberg erfarat vid sitt besök i våra trakter.

Ombud att fördela medel ur Holménas Julfond för sockersjuka barn valdes. Så ock ett särskilt ombud att sälja DIABETES lösnummer.

Dessutom diskuterades och ventilerades en mängd nya frågor under kvällen, så klockan blev faktiskt över 11, innan de sista lämnade mötet. Hälsningar och God Jul!

Rune Martinsson.

ÖRNSKÖLDSVIK

Föreningens kallelse till höstmöte hade hörsammas av ca 40 personer och dessa fick först ta del av en kort redogörelse över vad som tilldragit sig inom sockersjuckerörelsen sedan vårmötet. Helt naturligt mottogs meddelandet om att Riksförbundet anställt en ombudsman och öppnat ett fast kansli med stor glädje av de närvarande.

Lasarettsläkare *Sten Kyblstedt* berättade på ett spirituellt och medryckande sätt om förkylningssjukdomarna och om hur de bör och inte bör behandlas. Slutligen tog civilingenjör *Sixten Regestad* de närvarande med på en biltur över den nordamerikanska kontinenten i ord och utsökt vackra färgbilder.

Efter de av åhörarna hörbart uppskattade programpunkterna avslutades kvällen med gemytlig samvaro över en kopp kaffe med dopp.

BN

Tävling i prenumerantanskaffning

Så går det gamla året mot sitt slut och det nya skymtar redan. Därmed är det dags igen att förnya prenumerationen på DIABETES. Nå, det är en självklar sak som man gärna gör både utan påminnelse och dröjsmål. Men att värva nya prenumeranter är inte lika självklart för de flesta. Men ta en funderare. Vad skulle det inte betyda om varje läsare skaffade åtminstone en prenumerant. Det kan ju inte vara så svårt tänker Ni, »både Sven och Ingrid är ju intresserade dom...» Men låt det nu inte bara stanna vid den goda föresatsen! Tala med dem och fyll i blanketten här nedan. Därmed är Ni också automatiskt med i vår tävling i prenumerantanskaffning.

FYRA TÄVLINGSGRUPPER FINNAS:

Grupp	I =	1 prenumerant
»	II =	5—10 prenumeranter
»	III =	10—25 »
»	IV =	26 och däröver

Fina priser vinkar och varje till Red. insänd kupong deltar i tävlingen. Skicka kupongen före den 5 februari och bifoga vid behov en separat namnlista.

TILL REDAKTIONEN

Sänd DIABETES till

1. Namn 2. Namn

Adress Adress

Insänt av

Prenumerationen på **DIABETES 1956**

kostar kronor **7:—**. Insätt beloppet å postgiro

50 07 75

(Var god och texta namn och adress å bifogade postgirokort)

Vi diskuterar

Herr Redaktör!

Vid Stockholmsföreningens hösträff på KFUM höll dr *Gunnar Christiansson* ett utomordentligt föredrag om sockersjukan och dess behandling.

Kan det tillåtas en åhörare att få diskutera en enda liten detalj: förbudet mot att blanda två insulinsorter i samma spruta, även när den ena sorten är Leos Retardinsulin. Leofabriken uppger själv, att den för flera år sedan lagt om sin tillverkning så att man skall kunna blanda Retardinsulin med normalinsulin utan att egenskaperna hos respektive insulinsorter förändras. Var och en som hållit på med två sprutor, vet hur besvärligt och tidsödande det är, och vilken lättnad det betyder att bara få ge en spruta. När nu danskarna anser att insulinerna saklöst kunna blandas i samma spruta, trots att de i övrigt, i fråga om diet och kostens regelbundenhet, är mycket strängare än svenskarna, borde det väl även kunna tillåtas här.

Vid ett specialistsjukhus för sockersjuka i Tyskland (v. Noorden Klinik i Frankfurt am Main), som undertecknad besökt, gjorde man talrika jämförelser mellan verkningarna av insulin blandat i en spruta eller taget var för sig, och fann att kurvorna blev identiskt lika. Några olägenheter eller oregelbundenheter av detta förfaringsätt har man icke heller senare kunnat iaktta.

När tyskar och danskar trots sin stränga regim och stora fordringar på absolut regelbundenhet anser sig kunna utan olägenhet blanda två insulinsorter i samma spruta, så tycker man att de svenska läkarna med sin mycket liberalare skötsel också borde kunna tillåta det i fråga om Leo Retardinsulin, helst som det medför en sådan stor förenkling och lättnad för patienten. Att förbjuda

det förefaller nästan vara att sila mygg och svälja kameler.»

Jag vill till sist citera några ord ur en artikel om den danske läkaren Hagedorn av den världsberömda amerikanske läkaren E. P. Joslin: »De sista förbättringarna inom insulinets område från Hagedorns laboratorium är i Sverige kallat Leos Retardinsulin NPH, varmed menas Neutralt Protamin insulin. Detta verkar långsammare än normalinsulin men snabbare än protamininsulin och har dessutom den fördelen att dess verkan kan sättas in hastigare genom att man blandar det med normalinsulin i samma spruta utan att någotdera insulinet ändrar sina ursprungliga egenskaper. Detta resulterar i att den sockersjuka kan få både en snabb och en utdragen effekt från samma dos».

Olof.

Herr Redaktör!

Sign. »Olof» har tagit upp till diskussion frågan om de olika insulinsorternas blandbarhet, och detta är i och för sig glädjande. Jag är emellertid mycket ledsen, om jag vid mitt anförande uttryckte mig så oklart, att missförstånd kunde uppstå.

Det är alldeles riktigt, som sign. påpekar, att NPH-insulinet kan blandas med normalinsulinet, »utan att egenskaperna hos respektive insulinsorter förändras». Även vissa andra insulinpreparat är blandbara, och sålunda uppges exempelvis, att de danska Lente-preparaten kan blandas sinsemellan. Vad jag var angelägen att framhålla var, att det extremt långtidsverkande zinkprotamininsulinet *icke* var blandbart med normalinsulinet, då man vid blandningen kunde riskera att åstadkomma ett nytt insulin med delvis nya egenskaper. Jag förstår mer än väl, att det betyder en stor lättnad för den sockersjuka att kunna blanda olika insulinsorter i samma spruta, och jag rekommenderar varmt, att dylik blandning företages under förutsättning att verkliga insulinsorter användas, som är blandbara med varandra. En viss risk med sådant förfarande kan naturligtvis

föreligga! Om en individ som blivit inställd på normalinsulin och NPH-insulin, vilka som framgår av det ovan sagda är blandbara, av någon anledning omställs på t.ex. normalinsulin och zinkprotamininsulin, så kan det ju inträffa, att vederbörande icke är medveten om det olämpliga i att blanda även dessa senare insulinsorter. Denna risk är kanske speciellt stor i vårt land, där relativt ofta zinkprotamininsulin användes jämsides med normalinsulin. En del läkare önskar inte ta den risken, och därför avstår de från att bibringa sina patienter kunskapen om vissa insulinsorters blandbarhet. Man kan alltså icke härvidlag tala om njughet från läkarens sida utan mera om en allmän omtänksamhet om patienten.

G. Christiansson.

Till ovanstående vill Red. endast foga den kommentaren, att man här som i alla tveksamma fall bör följa RfS-regeln att rådgöra med sin läkare, eller som Gunnar Engleson uttrycker det i läkarpaten i detta nummer: »Det är självfallet fullkomligt solklart, att diabetikerna själva icke skall laborera med sin sjukdom». Härom råder dessbättre inga delade meningar mellan signaturen »Olof» och Dr Christiansson.

JAG och DU

En annan är elak, själv är Du på sin höjd nervös.

Står en annan vid sin åsikt, är han envig. Gör Du det själv, är Du karaktärsfast.

Tycker en annan icke om Din vän, är han fördomsfull. Är det däremot någon Du själv inte tycker om, så visar Du människokänedom.

Är en annan särskilt vänlig mot någon, så är han tillgjord. Är Du det själv, är Du artig.

Behöver en annan lång tid för ett arbete, är han långsam. Går det långsamt för Dig själv, är Du omsorgsfull.

Låter en annan pengarna rulla, är han slösaktig. Gör Du det själv, är Du frikostig.

Finner en annan fel på något, är han krånglig, gör Du det själv, är Du skarpsinnig.

Är en annan saktmodig och beskedlig, är han en stackare. Har Du dessa egenskaper, så är Du en god och ädel människa.

— Nu ska du inte vara småaktig.

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248808

Sonja

golvbokhyllan

Den moderna och
prisbilliga bokhyllan
för hem och kontor

**Byggbar i höjd,
längd och vinkel**

EN BRA BOKHYLLA

När man talar om bokhyllor dessa dagar menar man i 9 fall av 10 »Sonja-bokhyllan» härövan. Det är en bokhylla för praktiskt folk som samtidigt vill ha något luftigt och elegant i formgivning. Den är byggbar på höjden och längden samt i vinkel. Den är mycket lättmonterad och passar både i hem och kontor.

Vi har en Sonja-bokhylla på kansliet, som vi är mycket förtjusta i.

Den hugade spekulanten har alltså bara att läsa bifogade folder, fylla i nedanstående blankett, och inte glömma tillfoga beställningsnumret.

*Tillverkarna,
EXQVISITA STYLE AB, har välvilligt lovat avstå en del av sin vinst, som går till utvidgning av tidskriften DIABETES.*

Till Tidskriften DIABETES, Grev Magnigatan 6, STOCKHOLM Ö, f. v. b.

Härmed beställes 1 st. SONJA-BOKHYLLA, Beteckning
att tillställas mig mot efterkrav.

Namn:

Adress:

RIKSFÖRBUNDET FÖR SOCKERSJUKA

(Swedish Diabetes Association)

RIKSSTÄMMA

(National Committee)

Styrelse (The Council) Tandläkare Sven Åke Sahlberg, Stockholm (ordf.)
Revisor Alexis Åsbrink, Stockholm (kassaförvaltare och sekreterare)
Fröken Gunnel Rathsman, Stockholm
Arbetsvårdsassistent Lars Arne Strandell, Stockholm
Herr Rune Johansson, Göteborg
Docent Gunnar Engleson, Lund
Kontorschef Eric Carlsson, Halmstad
Herr Sören Grawelli, Eskilstuna
» Yngve Stranke, Karlskrona
» Nils Strid, Norrköping
» Lars Kärne, Uppsala

Suppleanter:

Civilingenjör Bertil Nycander, Örnsköldsvik
Tjänsteman Olof Forsberg, Göteborg

Arbetsutskott Sahlberg, Åsbrink, Rathsman och Strandell
(Executive Board)

Ombudsman Hans Malmberg, Stockholm
(General Secretary)

Läkarråd (Medical Advisory Committee) Docent, överläkare Joh. Rudebeck, Lasarettet, Örnsköldsvik (ordf.)
» med. dr Gunnar Engleson, Lasarettet, Lund (sekr.)
» överläkaren vid Svenska Diabetesstiftelsens sjukhem, Jakob Möllerström, Stockholm
» överläkare Bertil Schersten, Lasarettet, Karlskrona
» Rolf Luft, Serafimerlasarettet, Stockholm
» Tore Kornerup, Karolinska Sjukhuset, Stockholm
Doktor Yngve Larsson, Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus, Sthlm
» Sven-Erik Fagerberg, Sahlgrenska sjukhuset Göteborg

- Riksstämman sammanträder vartannat år, nästa gång 1956
Förbundsstyrelsen sammanträder minst två gånger årligen
Läkarrådet sammanträder minst en gång årligen
- *Riksförbundet är anslutet till:*
International Diabetes Federation, 33 Prinsegracht, Haag, Holland
Nordiska Diabetikers Samarbetskommitté, Sct Anne Plads 2, Odense
- *Adresser till Diabetiker-organisationer i:*
Danmark: Landsforeningen for Sukkersyge, Sct Anne Plads 2, Odense
Norge: Landsforbundet for Sukkersyke, Postboks 1456, Oslo
Finland: Sockersjukas Förening, Kalevagatan 40, Helsingfors

INSULIN VITRUM

År 1929 övertog Vitrum den av SAL år 1924 påbörjade tillverkningen av insulin. Vitrum har sedan dess försett landets diabetiker med biologiskt och kliniskt väl prövat insulin av olika typer.

Insulin Vitrum	40 IE
Insulin Vitrum	80 IE
Insulin NPH Vitrum	40 IE
Zink-protamin-insulin Vitrum	40 IE

Vitrum tillhandahåller dessutom för patienter, som får lokala reaktioner på injektionsstället, ett specialberett insulin:

Insulin special Vitrum	40 IE
----------------------------------	-------

Vitrum
STOCKHOLM

